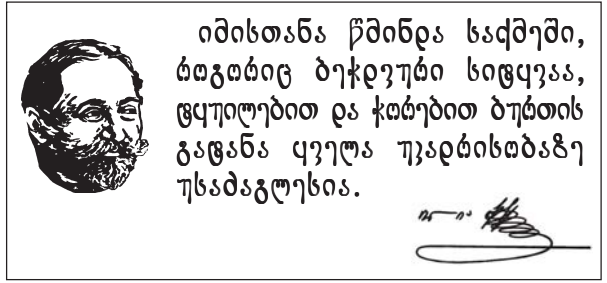

საქართველოს

დაარსებულია 1918 წელს.

შაბათი, **23** ივნისი, 2012 წელი.
 №119 (6995)

რესპუბლიკა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@mail.ru და sakresp@wanex.ge ვებ გვერდი: www.open.ge **ფასი 50 თეთრი.**

ხელისუფლების ისტორიული ნაბიჯები დამარცხებისთვის

② არის განწირული

ივანიშვილის ქონების დაყადაღებაზე დასავლეთის რეაქციას უახლოეს დღეებში გავიგებთ

ნაცმოძრაობას ფულს კრიმინალები ურიცხვად უკრებენ

სამეგრელო-ზემო სვანეთის მოსახლეობა

კვირაქალს საკითხავი იყო ერთი ბებია...

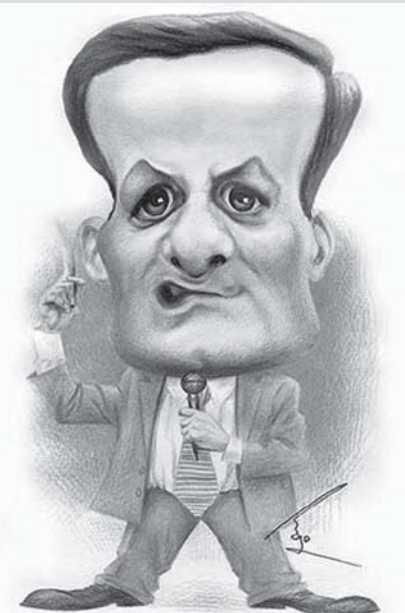

სარედაქციო ფოსტიდან

ჯერ საქართველოს პირი არ უჩანს, არადა, უკვე ორი ვადით პრეზიდენტობას აპირებს

იმ ერთი ქველი ანდაზისა არ იყოს, ჯერ კიდევ დაუბადებელ ბავშვს აბრახამ რომ არამეფინდენ, სწორედ ისაა ამ ჩვენი ლეიბორისტი შალვა ნათელაშვილის საქმე. თავისი ამჟამინდელი რეიტინგით, მგონი, პარლამენტშიც ვერ შვავა, არამცთუ პრეზიდენტი გახდეს და თანაც ორი ვადით.

ხალხს არაფერი არ ეშლება. ყველამ ყველაფერი იცის. ყველას შესაფერის ნიშანს უწერს. გაბრუნებულნი დაუოკებელი წინით შეპყრობილი ეს ჩვენი ბაზალეთელი შალვა უკვე რამდენჯერმე ჩაიჭრა ამ საერთო-სახალხო გამოცდებზე. თავის სატელევიზიო გამოსვლებსა თუ საგაზეთო ინტერვიუებში ყველას სამარცხვინო ბაძზე აკრავს, ეს რა სრა-სახლებს აშენებენო. არადა აგერ სულ ახლახან „იმედმა“, როგორც იტყვიან, კარგა გვარიანად გამოაჭენა, ბაზალეთში ყველა სხვა სახლისგან განსხვავებული ციხე-კოშკი უდგას, საიმედოდ გალავანშემოვლებულიო... ტელევიზიის ტრფიალი ლეიბორისტი შალვა, ჩანს, იმასაც ვერ მიხვდა, რატომ მიუძღვნა სახელისუფლებო „იმედმა“ საგანგებო რეპორტაჟი – ჩვენც გვლანძღვ, ოღონდ ის ერთი ძალიან მდიდარი ქართველი შენებურად „მინაში ჩაგვიდე“, ანუ ქართველ პუტინად გაგვისაღეო... როგორც ძველმა კომკავშირელმა, შალვამ აქაც იშვიათი უნარი გამოავლინა ხელმძღვანელობის დავალების გულმოდგინედ შესრულების თვალსაზრისით, მაგრამ ვაი, რომ ისევ ამოოდ დაშვრა...

ისევ იმიტომ, რომ თავისი დამტყრეული ბაზალეთური ინგლისურით ვერც თეთრი სახლის წინ მიიქცია ამერიკის ადმინისტრაციის ყურადღება და, ის კი არა, იქნებ საბოლოოდაც გადაისვა ხაზი როგორც საქართველოს პრეზიდენტობის პოსტის უიღბლო მაძიებელმა. მასსოვს, მაშინ ერთმა არცთუ ანტილეიბორისტმა გულდაწყვეტილმა თქვა, შალვა პრეზიდენტად კი არა, ალბათ, მცხეთა-მთიანეთის გუბერნატორადაც ვერ ივარგებსო...

ერთი სიტყვით, თუ პარტიის დაშლას და პოლიტიკიდან საერთოდ წასვლას აპირებდა, შალვა უთუოდ სწორ და დროულ ნაბიჯს გადადგამდა. თვითონაც დაისვენებდა და ხალხსაც დაასვენებდა თავისი ვაიმეურვეობისაგან. თორემ რა გამოდის? რა და, ყველა ხედავს, რომ სულ უფრო ფართოვდება უფსკრული ხალხსა და ლეიბორისტებს შორის. უფსკრულის იმ ნაპირიდან კი, სადაც ლეიბორისტები ჯახირობენ, უკვე არანაირი ხმა აღწევს ხალხამდე.

თუმცა ლეიბორისტთა ლიდერს მაინც გადაწყვეტილი აქვს, თანაც მტკიცედ, რომ სანამ ორი ვადით არ შეასრულებს თავის პრეზიდენტობას, არსად წამსვლელი არ არის. ანუ იმ ერთი სტუმარივით იქცევა, რომელსაც სახლში არ უშვებდნენ, ის კი ფარ-ხმალს თაროზე ინახავდა.

დავით დოლაბაძე,
 სამართლის დოქტორი.
 ქ. თბილისი. აუსაგაშიძის ლავნილი.

კოალიცია „ქართული ოცნების“ განცხადება

ხალსი თვითონ აზინანსებს!

ზიქინა ივანიშვილის პოლიტიკური განაცხადის შემდეგ, ხელისუფლება ცდილობს, გაა-

ლინსუფლებასთან სასაზღაპო-ლო გადაწყვეტილებას.

თვითონსა და საპარტიოელს სხვა რეგიონებში გაპარტული მრავალათასიანი აქციების შემ-

აგაზი არა ერთი სახელისუფლებო ინსტიტუტი უყვას ჩართული: პარლამენტი, რომელიც გარდა იმისა, რომ სპეციალურად

აქვს ქოალიციაში, სწორედ ანტიპო, ხელი-სუფლება ყველა ღონის ხგა-რობს, რათა წინ აღუდგას ზიქინა ივანიშვილსა და კოალიცია „ქართული ოცნების“ მიერ.

„ქართული ოცნება – დემოკრატიული საქართველო“ სს „განაკი ქართუ“ SWIFT5 CRTU@ CR51CR000000004933608 შემოქმედებელია უნდა მიუთითოს:

1. სახელი

2. გვარი

3. პირადი ნომერი

შემოქმედებელი უნდა განხორციელდეს:

1. მხოლოდ საპარტიოლოში რეგისტრირებული განაკიდან

2. მხოლოდ შემოქმედებლის პირადი ანგარიშშიდან

ხელისუფლების ისტორიული ნაბიჯები დამარცხებისთვის არის განხორციელებული

2012 წლის 21 ივნისს პროკურატურა ერთდროულად შეიჭრა „გლობალ ტე“-ს რამდენიმე ოფისში და და-

საპარტიოლოში ურბანიზაციას შესაბამისი რე-

გარდა ამისა, საპარტიოლოში ურბანიზაციას ასევე უკანონოდ დააკავს ქოვანია „გლობალ ტე“-ს ანგარიშები

ქოალიცია „ქართული ოცნებისთვის“ მოულოდნელი არ გოვრება ხელისუფლების ისტორიული ნაბიჯები.

ზოლო ერთი კვირის განმავლობაში მსაზი ვაბატი აღმართება, რომ სრულ აგონიაში ჩაგარდნილ ხელისუფლებას აქვს ერთადერთი მიზანი – არ დაუშვას სატელიტური თეფებების ბავრცებლა

საპარტიოლოში ურბანიზაციას შესაბამისი რეგისტრაციის მიღების საშუალება.

ხელისუფლების მიზანია, შეინარჩუნოს ის საინფორმაციო ვაკუუმი, რაც შემოიღია მის მიერ კონტროლირებული ტელევიზიების პირუბაში.

ქოალიცია „ქართული ოცნება“ აღნიშნულ მიტარებაში ინფორმაციის ძირითად საზოგადოებასთან ერთად აწვდის საპარტიოლოში აკრედიტებულ დიპლომატიურ ნარმოადგენლებს და

ინფორმაცია

ხელისუფლებამ შედიარამოს მიმართ სიფრთხილე უნდა გამოიჩინოს

როდესაც საკითხი პირდაპირ თუ არაპირდაპირ მედიასაშუალებასა და ინფორმაციის გაგვრელებას ეხება, ხელისუფლებამ განსაკუთრებული სიფრთხილე უნდა გამოიჩინოს, – ამის შესახებ სახალხო დამცველმა გიორგი ტულუშმა კომპანია „გლობალ ტევის“ ირგვლივ განვითარებული მოვლენების კომენტარებისას განაცხადა.

როგორც სახალხო დამცველმა აღნიშნა, არ იცნობს დოკუმენტებს, რის საფუძველზეც შეაფასებდა, კანონის შესაბამისი იყო თუ არა ქმედებები, რომელიც „გლობალ კონსტალტინგის“ ირგვლივ განხორციელდა, თუმცა აცხადებს, რომ განსაკუთრებით წინასაარჩევნო პერიოდში ხელი-სუფლებამ მაქსიმალურად უნდა იზრუნოს, რომ მედიატორი მრავალფეროვანი იყოს.

– როგორც სისწორულ, ასევე საკაბელო მაუნყებლებს, რომლებიც საქართველოში ახორციელებენ ზოგადად მაუნყებლობას, უნდა მიეცეთ მაქსიმალური საშუალება, რომ დაფარვის არე რაც შეიძლება ფართო იყოს, აქედან გამომდინარე არაერთი ინციტიბავე არსებობს და საჭიროა მათი განხილვის დაწყება, – განაცხადა სახალხო დამცველმა.

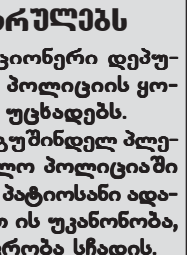
– ეს ქმედება პირდაპირ თუ ირიბად დაკავშირებულია გამოხატვის თავისუფლებასთან იქიდან გამომდინარე, რომ საკითხი ეხება კონკრეტული მედიასაშუალების სიგნალის გაგვრელებას ანტიენების საშუალებით. შეზღუდვა სახელმწიფო შეიძლება, დაანესოს, თუმცა რამდენად პროპორციული და კანონიერი ეს შეზღუდვა, ამის შეფასების საშუალება მხოლოდ მასალების გაცნობის შემდეგ შექნება, – განაცხადა გიორგი ტულუშმა.

სოლიდარობა ყოფილ პატრულებს

„ქართული დების“ ლიდერი, ოპოზიციონერი დეპუტატი ჯონდი ბალათურია საპატრულო პოლიციის ყოფილ თანამშრომლებს სოლიდარობას უცხადებს. როგორც ბალათურია პარლამენტის გუნდში მუშაობდა და მხოლოდ და დატოვდა ვიწრო სტრატეგიაში და ზოგადად, პოლიციაში ძალიან ბევრი პატიოსანი ადამიანი მუშაობს, რომელთაც არ მოსწონთ ის უკანონობა, რასაც დღეს პრეზიდენტი და მისი მთავრობა სჩადის.

ამიტომ, ბალათურიას განცხადებით, პოლიტიკური ნიშნით გათავისუფლებულ ყველა პოლიციელს სოლიდარობას უცხადებს და დარჩენილებს, კანონის და სახელმწიფოს დასაცავად მუშაობის გაგრძელებისკენ მოუწოდებს.

– მხოლოდ და მხოლოდ ერთი მუჭა, თითზე ჩამოსათველი ადამიანები არიან კრიმინალური რეჟიმის სამსახურში, რომლებზეც შემდგომში თანამდებობრივი თუ პოლიტიკური მასუხისმგებლობის საკითხი დადგება. დანარჩენების ვაჟკაცობას კიდევ ერთხელ მივესალმებით, – განაცხადა ჯონდი ბალათურია.

„ქართული აკადემია“ ინტერპრესნიუსი

გარიგება

ბიძინა ივანიშვილის პოლიტიკაში მოსვლის შემდეგ თუკი ვინმეს კოალიცია „ქართული ოცნებისთვის“ თანხა შეუძინავს...

საარჩევნო კოდექსში შეტანილი ცვლილებების თანახმად, ფიზიკური პირის პოლიტიკური პარტიისთვის გაძიგებამ 60 000 ლარის ოდენობის შენიღბულ ბანკნოტების განხორციელებას უფლება აქვს...

აღსანიშნავია, რომ იმ ადამიანებს შორის, ვინც „ნაციონალური მოძრაობის“ თანხა გადაუხადებდა...

კერძოდ, 12 ათასი ლარი გადაურიცხა „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ზურგით ინასარიძემ...

სახელმწიფო ბიუჯეტს დაუშალეს რამდენიმე ათასი ლარის საბაჟო გადასახადები.

ელგუჯა ბერუაშვილი, რომელმაც „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ 20 ათასი ლარი გადაურიცხა...

„ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ მხრივ შენიღბულ ბანკნოტებს შორის არიან ის ადამიანები...

გორც ორგანიზებული დანაშაულებრივი ჯგუფის წევრები, რომლებმაც „შსს-ს ინფორმაციით, მენარმეს თაღლითურად გამოსძალეს 370 000 ლარი...

„ფაქტობრივად ეს შემონიშნულია კი არ არის, არამედ გადასახადის გადახდა იმ „სიკეთისთვის“...

„ნაციონალური მოძრაობის“ შემოწმების მიზანშეწონიერებას აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი აკადემიკოსი...

„ნაციონალური მოძრაობის“ შემოწმების მიზანშეწონიერებას აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი აკადემიკოსი...

და კონტროლის პალატისგან შემოწმებული ბადაშვილებს ითხოვს.

„ქვე“-ს წევრი ლევან ვეჯინაძე „forge“-სთან საუბარში ნაციონალური მოძრაობის შემოწმებას ორ კატეგორიად...

„როდესაც კონკრეტული კომპანიის მენეჯმენტი ასე ჩაღებდა და შემონიშნულ ბანკნოტს, ეს უკვე არის იმის საფუძველი, რომ ვიფიქროთ, ვინაიდან იურიდიულ პირს შემონიშნულობის გაკეთება ეკრძალებოდა...

„ნაციონალური მოძრაობის“ შემოწმებას ივანე ჯავახიშვილი აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი აკადემიკოსი...

„მე ვფიქრობ, რომ აქ უკვე სისხლის სამართლის დანაშაულია ჩადენილი არა იმის მიერ, ვინც გადასახადს გადახდა, რადგან ეს ნიშნავს იმას, რომ ეს თანხები სახელმწიფო ბიუჯეტს მოაკლდა და „ნაციონალური მოძრაობის“ ყულაბაში წავიდა...

რუსიკო უშიკიშვილი, For.ge

SIC!

ზურაბ არსოვილის „თელასში“ გაღალტანა და ნაწილობრივად დატოვება

ინფორმაციის და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის უკვე ყოფილი მოადგილე ზურაბ არსოვილი სააქციო საზოგადოება „თელასის“ კომერციულ დირექტორად დაინიშნა...

რა შეიძლება გამდარიყო ზურაბ არსოვილის „თელასში“ წამყვან თანამდებობაზე დანიშნვა და იყო თუ არა ეს პოლიტიკური გადაწყვეტილება...

დებობაზე ნიშნავს, ძალიან ბევრ ეჭვს აღძრავს. შესაძლებელია თუ არა ეს საკადრო ცვლილება ბიძინა ივანიშვილის მიერ „თელასის“ შეწყვიტვის შესახებ გაგრძელებულ ინფორმაციის უკავშირდებოდეს?

— არც ესაა გამორიცხებული, მაგრამ თანამდებობას არ უნდა ეპაპოს არსოვილი, თუ „თელასის“ აშუაინდელმა მფლობელმა მისი ბაიოდატა გადაწყვიტოს, ხელს ვერაფრით შეუშლის. ამიტომ, არ გგონია, აღნიშნული საკადრო ცვლილება კომპანიის ბასხვისეპის ჩაშლას უკავშირდებოდა?

— თანამდებობის გათვალისწინებით, არსოვილი რამდენად შესაძლებელია, ხელისუფლებისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის წყარო გახდეს? შეძლებს თუ არა ის კომპანიის ისეთი სერიოზული გადაწყვეტილებების კონტროლს და ინფორმაციის მიღებას, რაც საქართველოს ხელისუფლებას დაინტერესებს?

— კომპანიის დირექტორის უფლებამოსილება ნამდვილად იძლევა მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიღების შესაძლებლობას. გარკვეული ინფორმაციის მიღებას არსოვილი მართლაც შეძლებს, მაგრამ ეს საკადრო ცვლილება სხვა ფაქტორებს უფრო უკავშირდება.

— კერძოდ? — ხელისუფლება ცდილობს წინასწარჩვენილ ყველა რას ურსი გამოიყენოს. ამიტომ გამოირიცხა ურსი არის, „თელასის“ წინასწარჩვენილ აქტივობებისთვის გამოიყენოს.

მედიანიუსი.

ინფორმაცია

„ქართუ ჯგუფსა“ და ბანკ „ქართუს“ აღსრულების ბიურო აფრთხილებს

აღსრულების ეროვნული ბიურო „ქართუ ჯგუფისგან“ და ბანკი „ქართუსგან“ სააქციო საზოგადოების აქციონერთა ვინაობის შესახებ ინფორმაციის დროულად მიწოდებას ითხოვს.

ამასთან დაკავშირებით თბილისის აღსრულების ბიუროს ხელმძღვანელმა ნინო გოგელაშვილმა გუშინ პრესკონფერენცია გამართა.

მისი თქმით, აქციონერთა შესახებ ინფორმაციის მოთხოვნა „ქართუ ჯგუფს“ სააღსრულებო ბიურომ ორი დღის წინათ გადაუგზავნა.

— მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული ვალდებულების შესრულება არ წარმოადგენდა სირთულეს და მოითხოვდა

მცირე დროს, სს „ქართუ ჯგუფისა“ და ბანკი „ქართუს“ დირექტორის ნოდარ ჯგუზის მიერ აღმასრულებლის კანონიერი მოთხოვნა ამ დრომდე არ სრულდება. აღსრულების ეროვნული ბიურო იმედს გამოთქვამს, რომ „ქართუ ჯგუფი“ შესასრულებს კანონის მოთხოვნას, — აღნიშნა გოგელაშვილმა. მისი ინფორმაციით, აღსრულების ეროვნული ბიუროს წარმომადგენლები თბილისის სააღსრულებო სასამართლოს მიერ გაცემული ორი სააღსრულებო ფურცელი, რომელთა თანახმადაც, ბიძინა ივანიშვილს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაეკისრა ჯარიმის სახით თანხა 74.325.065 ლარის ოდენობით. როგორც ცნობილია, ივანიშვილი ჯარიმის გადახდაზე უარს ამბობს.

ინფორმაცია

დამოგრაფია

სამეგრელო-ჯემო სვანეთი საქართველოს ერთ-ერთი ადმინისტრაციული რეგიონია. სამეგრელოს სახელწოდება მომდინარეობს ძველი ეგრისიდან, რომელიც თავდაპირველად დასავლეთ საქართველოსთან იყო გაიგივებული. შუა საუკუნეებში აქ სამთავრო ჩამოყალიბდა და რადგან იგი ოდიშის სამთავროს ბაზაზე შეიქმნა, სახელიც აქედან მიიღო - ოდიში. ოდიშის მთავართა პირველი დინასტია დადიანთა საგვარეულოს ეკუთვნოდა. მას ხშირად ქვემო სვანეთიც ემორჩილებოდა. ერთიანი ქართული სახელმწიფოს დაშლის შემდეგ, სამეგრელოს სამთავრო იმერეთის სამეფოს შემადგენლობაში შევიდა.

თავდაპირველად სამეგრელოს მთავრის ძირითადი რაზმი იყო ქაქვიძეები, რომლებიც XI-XVI საუკუნეებში იმერეთის მთავრობის დასახლებაში იმერეთის მთავრობის დასახლებაში იმერეთის სამეფოს შემადგენლობაში შევიდა.

სამეგრელოს სამთავრო დიდ როლს ასრულებდა საქართველოს ეკონომიკაში. მას სავაჭრო ურთიერთობა ჰქონდა ბიზანტიასთან, ტრაპიზონის იმპერიასთან, ხელთახუბა ზღვის აუზის ქვეყნებთან. სამეგრელოს უმნიშვნელოვანესი ნავსადგურები ფოთი და ცხუში (ახლანდელი სოფ. შიში) იყო. ფოთში იტალიელთა მნიშვნელოვანი დასახლება იყო, ხოლო ცხუში - გენუელთა სავაჭრო კოლონია.

შპვ ზღვაზე მსაფლთა გაბატონების შემდეგ დასავლეთ ევროპის ქვეყნებთან სავაჭრო ურთიერთობა შეწყდა, XVI-XVII საუკუნეებში ვაჭრობა ევროპის სახალხლო ქვეყნებთან მსაფლთა შემოვიდა. სამეგრელოს სამთავროს რუსეთთან შეერთების შემდეგ, მთავარ ნავსადგურად ყულევი გადაიქცა. სამეგრელოს სამთავროში ზღვით შემოდიდა ხალხური ნაწარმი, მარანი, აქლანა კი ხე-ტყე, აბრეშუნი, თაფლი, ღვინო, ტყავი და განვი გაჰქონდათ.

სამეგრელოს მოსახლეობა 1770 წელს 75,6 ათას კაცს უდრდა, ხოლო 1800 წელს - 106,4 ათასს, ლეჩხუმთან ერთად, რუსეთის იმპერიის 1897 წლის აღწერის მიხედვით, სამეგრელოს მუდმივი მოსახლეობა 236,4 კაცს შეადგენდა, ხოლო რუსეთის ხალხთა უფლებების მიხედვით, ათწლეულები უფრო ადრე დაიწყო. მისი მნიშვნელოვანი ნაწილი იმერეთის სამეფოს შემადგენლობაში შევიდა.

სამეგრელო-ჯემო სვანეთის მოსახლეობა

ქართველთა 239 ათასი მეგრელი ცხოვრობდა. სანთარესთან იმის აღწერა, რომ კველთაგანს სამეგრელოში თითქმის ყველა იცოდა ქართული ენა. ფრანგი მოგზაური შარდენი, რომელიც 1673 წელს იმგზავრა სამეგრელოში და ვრცლად აღწერა საქართველოში თვალთვალის უმარაგი ფაქტი და მოვლენა, აღწერდა: „რადგან მეგრელებს საქართველოში მისათვის ანგანი არ გააჩნიათ, ისინი ქართულ ენას იყენებენ როგორც საღმრთო წერილისათვის, ისე საერთოდ ყოველგვარი დაწერილობისათვის... ამიტომ ყველა იცის ქართული.“

სვანეთი აღრიწველ საუკუნეებში კოლხეთის სამეფოს შემადგენელი ნაწილი იყო, შემდეგ - ბერძნული სამეფო. XI-XV საუკუნეებში იგი საქართველოს ფეოდალური სახელმწიფოს ერთ-ერთი საეროთაპროვინცია იყო. ერთიანი საქართველოს სამეფო-სამთავროებად დაშლის შემდეგ (XV საუკუნეში რაჭა-ლეჩხუმი დასავლეთი ნაწილი, ქვემო სვანეთი, ჰალის ქალის ქვემო მხარე და ჯემო სვანეთის აღმოსავლეთი ნაწილი - იგივე გვიანდელი პერიოდის „თავისუფალი სვანეთი“.

სვანეთის სამთავრო XVII საუკუნეში დაახლოებით 66 სოფელი, 1000-მდე კოფსი, ანუ 9500-10000 მცხოვრებს ითვლიდა. სოციალური პოლიტიკური წყობა და ურთიერთობანი ძირითადად საქართველოს გარის მსგავსი იყო. 1897 წელს სვანეთში 15 ათასი კაცი ცხოვრობდა.

თანამედროვე აღმოსავლეთ-დასავლეთ-დასავლეთი დასავლეთი სამეგრელო-ჯემო სვანეთის მხარე მოიცავს ყულევის, აბაშის, მარტვილის, მსტილის, სენაკის, ჩხოროწყუს, ნაღვიზის, სოხის მუნიციპალიტეტებს და ქალაქ ფოთს.

სამეგრელოს მოსახლეობის რაოდენობა 2011 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით 447 ათასი კაცი იყო და ქვეყნის მოსახლეობის 10,7 პროცენტს შეადგენდა. მოსახლეობის რაოდენობის მიხედვით მისი მდებარეობა უკავია თბილისის, იმერეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონების შემდეგ. მისი მოსახლეობა წლების განმავლობაში უმნიშვნელოდ იზრდება, ხოლო წელიწადში მთელ მოსახლეობაში თანდათან მცირდება. მაგალითად, სამეგრელო-ჯემო სვანეთის მოსახლეობა 1970 წელს 412 ათასს უდრდა, 1979 წელს - 424 ათასს, ხოლო 1989 წელს - 425 ათას კაცს, წელიწადში მთელ მოსახლეობაში შენახვისას - 8,8, 8,4 და 7,8 პროცენტს. ასეთი ვითარება ამ პერიოდში (1970-1989 წლებში) გამოწვეული იყო ინტენსიური გარემოცვა-დაცვა ურთიერთობის პროცესებით.

იხ. 8 გვ.

ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობა

ეკონომიკური განვითარების ნებისმიერ სტადიაში მყოფი სახელმწიფოსთვის ბაზარზე ქმედით ანტიმონოპოლიური რეგულირებას თანაბრად კონკურენტის შექმნისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ამასთან, ცნობილია თავად ანტიმონოპოლიური პოლიტიკისადმი ეკონომიკის ექსპერტების არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება: ზოგიერთნი მას თავისუფალი კონკურენტის პირობების შესრულების აუცილებელ ინსტრუმენტად მიიჩნევენ, სხვები აზრით კი ანტიმონოპოლიური შეზღუდვები ხელს უშლის მენარჩობის განვითარებას, ზოგადად ბიზნესს.

მიუხედავად აზრთა სხვადასხვაობისა, რამდენადაც მსოფლიო პრაქტიკა მოწმობს, ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის ეფექტურობა, მძლავრად გამოყენება მოწმობს მისი უფლებების განხორციელების მიხედვით. „მისი ძეგლი“ ანუ თავისუფალი ბაზარი და მისი განვითარების საშუალებას მათზე უსაზღვრად აქლანებს, რაც შეუძლებელია კონკურენტის არსებობის ღირსია. ეს კი, თავის მხრივ, მოცემულ ქვეყანაში საშუალო კლასის თვით არსებობისა და თანდათან გაძლიერების მთავარი პირობაა, რომლის გარეშე საზოგადოება მუდმივად ზემოდასწრებას უზღვევს. „უპრობლემაოდ“ უკიდურესად დატყვევებად იქნება დაყოფილი.

კონკურენცია, უროლისოდეს თავისუფალი ბაზრის არსებობა ყოველად წარმოუდგენელია, მწარმოებელი ქალების განვითარების, ეკონომიკური ნიშნისა და ნიშნისა და მისი განვითარების უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი რომაა, ამას, კონკურენცია, ყველა კარგად ათვისებულად იცნობს. მისი არსებობის გარეშე დასწრებად აქლანებს ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის ეფექტურობა გვეჩვენება. ეკონომიკური განვითარების შედეგად მთლიანად საზოგადოებაზე აისახება, ამიტომ კონკურენციის შეზღუდვებზე, ან, სულაც, ხელშეწყობაზე მოწმობს მისი შედეგები და ამ გზით მისი ფაქტორივად გაქრება, სხვადასხვა გზით თითოეულ ქვეყანაზე უშუალოდ აისახება. მაგალითისთვის შეიძლება დავასახელოთ, ვითქვამთ, რომელიმე სახის ბაზარზე მხოლოდ რომელიმე ნაკლებად ხარისხიანი პროდუქციის არსებობა, რომლის ყიდვა მომხმარებელს იძულებით უნდა უაღრესად ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის გამო, სამწინადად ზემოდასწრებად იქნება დაყოფილი.

კონკურენციის საბენეფიციური ფიგურა

მაღალი ფასის დაწესება, მიწოდების ვადების დარღვევა, დაღდაული კონტაქტის პირობების არაკეთილმინდობით და შეხვედრის და ა.შ. ფაქტორებივად ყველა განვითარებად ქვეყანაში ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობა, ზოგან სავაჭრო გაცხადის, განხორციელება მოქმედებს და ეს, როგორც შედეგად მოწმობს, ეროვნულ ეკონომიკაზე, სამწინადად ბაზრის განვითარებას და ზრდას კონკურენციაზე დაღდაუბითა და აისახება.

ვალისწინებით, ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის თანამედროვე საბაზრო ურთიერთობათა შესაბამისობაში მოქმედების, მისი მოღვაწეობის აუცილებლობის საკითხი დადგა. საქართველოს პარლამენტში ამჟამად მიმდინარეობს ახალი ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის განხილვა, თუმცა ეკონომიკის მრავალი ექსპერტი ევროკავშირის მოთხოვნებთან მის შეუსაბამობას, ზოგიერთი დებულების აშკარა სისუსტეზე მიუთითებს.

ანტიმონოპოლიური საბაზრო, რომელიც ერთ დროს ეკონომიკის საბენეფიციურ სტრუქტურული დანახოვი იყო, ჩვენშიც მოქმედებს, თუმცა კი უაღრესად არაეფექტურად, რის მიზეზიც, უმნიშვნელოდ, საკანონმდებლო ბაზრის აშკარა სისუსტე და შეზღუდული უფლებამოსილება იყო, რასაც, საბოლოოდ ანგარიშით, მისი საერთოდ გაუქმება, დასაწყისად ახალი საბაზრო - სახელმწიფო შესყიდვებისა და კონკურენციის საბენეფიციური შედეგად მოქმედებს. გოლო დროს საქართველო ევროკავშირის შერის თვისუფალ სავაჭრო ურთიერთობაზე გადასვლის პირველდროინდელი გზით

საღვინოდ, ფაქტორებივად, კონკურენციის რეგულირების მხრივ უფუნქციო სააგენტოს მთავარი ამოცანა ბაზარზე მონოპოლიების წარმოშობის, მათ მიერ გაბატონებული მდგომარეობის მოპოვებისა და მის ბოროტად გამოყენების მცდელობათა აღკვეთაა. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ ბაზარზე მონოპოლისტების არსებობისა და მათი სხვა მწარმოებელთა მომხმარებელთა საზიანო ქმედებებთან ალსაკვთად სახელმწიფო შესყიდვებისა და კონკურენციის საბენეფიციური არანაირი ქმედითი ინტერვენტი, პირველ ყოვლისა, სათანადო კანონმდებლობა არა აქვს. საბულისხმოა ის გარემოება, რომ,

ყოველკვირეული ლიტერატურულ-პუბლიცისტური ჩანაწერი №192

ადგენს და ერთგვარ მეგზურობას უწევს მკითხველს პოეტის ბიოგრაფიისა და შემოქმედების სამყაროში.

... „ამგვარი ლიტერატურული პორტრეტები დართული აქვს ყველა ტომს, – აღნიშნავს საგამომცემლო პროექტის „ქართული სიტყვიერება“ ხელმძღვანელი ბატონი ზაზა აბზიანიძე, – გამონაკლისი მხოლოდ ბოლო, მე-10 ტომია

რომ დღევანდელი პრეზენტაცია სწორედ იმ მუხეუმში ტარდება, სადაც ქ-მა ნინომ არაერთი წელი, იშვიათი რუდუნებით, სხვა ხელნაწერთა შორის სწორედ გრიგოლ რომაქიძის მასალებზე იმუშავა.

ამ წიგნის არქიტექტონიკის (და არა მარტო უზადოდ მიგნებული ვიზუალური მხარის) დადგენასა და დახვეწაში განსაკუთრებული როლი ჰქონდა ათტომეულის

ალბათ, ბევრი დაგვეთანხმება, რომ ასეთი სახის პროექტები და პრეზენტაციები მნიშვნელოვანია ჩვენი საზოგადოებისთვის. საფიქრელია ისიც, ვის ოჯახში დაივანებენ ამგვარი წიგნები, მომავალში ვისთვის გახდება აუცილებლობა ამ ტიპის ლიტერატურასთან ზიარება... თანამედროვეობის სკეპტიციზმს კი უცილობლად ის წიგნები გადასწონიან, რომლებზეც დარგის პროფესიონალები მუშაობენ. ამ შემთხვევაში შედეგი სახეზეა.

ნინო ბალაქა, ნათია აბზროლაძე

ქართული სიტყვიერების საგანძურში

თაროები, მაგიდები, წიგნები და მტვერი... დიახ, დღეს წიგნები თითქოს უძრავად დევს თაროებსა და მაგიდებზე. იმტვერება მათი ყდები, ფურცლები... ახალგაზრდა თაობას ძველი თაობა დიდაქტიკურად მოუწოდებს წიგნების წასაკითხად, მაგრამ ჯერჯერობით ამოდ... დღეს ხომ ინტერნეტის ხანაა...

საბედნიეროდ, ქართული საზოგადოების ნაწილი სიხარულით ხვდება ახალ გამოცემებს, დიდი გულისყურით ეცნობა. მათთვის და სხვა დანარჩენთათვის საქართველოში ისევ გამოდის ძვირფას ავტორთა ტომეულები...

2012 წლის 7 ივნისს გიორგი ლეონიძის სახელობის ლიტერატურულ მუხეუმში გაიმართა ათტომეულის „ქართული სიტყვი-

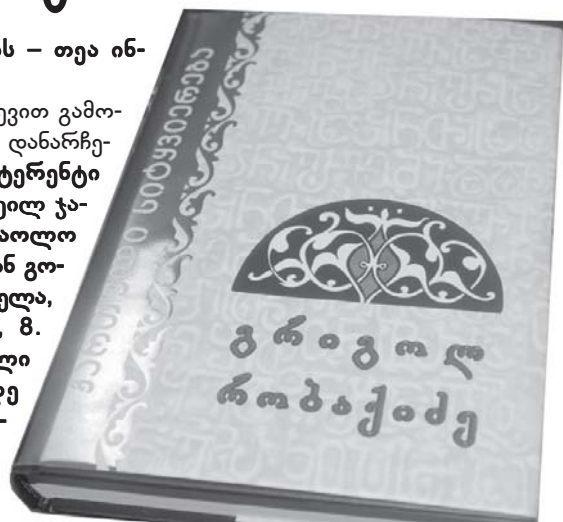
ერების“ პრეზენტაცია. ეს არის ტომები, რომლის მეშვეობითაც მკითხველი გაიაზრებს ქართული სიტყვიერების მადლს და კიდევ ერთხელ დარწმუნდება იმაში, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია წიგნის კითხვა.

პირველი ტომი ამ სერიისა გახლდათ „ტიციან ტაბიძე“. პოეტის ერთტომეულს უძღვის საგამომცემლო პროექტის ხელმძღვანელის, ლიტერატურის ისტორიკოსისა და ესეისტის ზაზა აბზიანიძის წინასიტყვაობა, რომელიც, ფაქტობრივად, ტიციან ტაბიძის ლიტერატურულ პორტრეტს წარმო-

(„გრიგოლ რომაქიძე“), რაც განაპირობა სპეციფიკამ ამ კრებულით, რომელიც რომაქიძის შემუარულ, ეპისტოლარულ, ესეისტურ და პუბლიცისტურ მემკვიდრეობას აერთიანებს და, ფაქტობრივად, ძველწავს კიდევ დიდი მწერლის ბიოგრაფიულ და შემოქმედებით პორტრეტს. აქვე აღსანიშნავია, რომ მეათე ტომს თავისი მოწვეული რედაქტორი ჰყავს – რომაქიძისეული მემკვიდრეობის შესანიშნავი მცოდნე და მკვლევარი ნინო ხოფერიანი. უთუოდ, ისიც სიმბოლურია,

მთავარ მხატვარს – თეა ინწირველს.

ასეთი ძალისხმევით გამოიცა ათტომეულთა დანარჩენი ტომებიც: 2. ტერენტი გრანელი, 3. მიხეილ ჯავახიშვილი, 4. პაოლო იაშვილი, 5. ლევან გოთუა, 6. ვაჟა-ფშაველა, 7. ლეო ქიაჩელი, 8. იოსებ გრიშაშვილი (პოეტის მანამდე უცნობი ავტობიოგრაფიის თანდართვით), 9. ლალო ასათიანი.

ბატონო გ.ბ.
იმ ლაბეს თოვდა,
თოვდა და თოვდა,
და ჭნუჭინა ყველაფრით დალოდილ...
გარეშე სივი სინათლე ქრათდა
და ივსებდა სიხუბით სხლო.
ხედავდი ხუშ ლანდას
სანთლას დახრილ
და ხრდილი დახრილ
ქველბე არათდა...
ჭნუჭინა ყველაფრით დალოდილ,
გარეშე ვი თოვდა,
თოვდა და თოვდა...
და ჭნი ქნი, ვარდით და ვხელო
ძველი ხაზები ჭიხნდა ვხელოში,
და ჭნი ხელო,
გამხდანი ხელო,
მკვდარი ხელონი ვხელონი ხელოში...
... გარეშე ვი თოვდა,
თოვდა და თოვდა...
1961 წ. 17 აქტობერი

24 ივნისს ჩუქთუის რესტორნის ბუფეტის პარტიის დასრულების დღეს... გთავაზობთ ბავშვნი ბუფეტის ლექსის ხელნაწილს – მძეუნოდ აუფრთხილეთ და ლექსს-მღერეთ „ბახილი“.

დღევანდელთა და სამომავლოთა გადარჩენას ურთიერთად ბავშვნი თათბის საყვარელ პარტიას.

ქველბრალული ფრისა რახილი

რახილი, რა ხელმა გადმოგხატა ძველი ფრესკიდან, ვნების უგავილი, აკრძალული, შენ ვინ გახვინა?! როს ცისკრის ვარსკვლავს იისფერი ცეცხლი ეკიდა, მაშინ დაგწვევდა სიუვარულმა და შეგახვინა. რახილი, შეხედე: იმგვარივე მზე არის დღესაც! რახილი, რა ხელმა მოგახჩა ძველი თაღმურდი?! ამღვრეულ კურთხე — ზოდიაქოს გაჭევივი შენსას — და მოჩიხილებს სახლსა შინა აღარ დაბრუნდი! ისმის დიღინი მორწმუნეთა სინაღოდიდან, შენ კი, შენ დღესაც ამქვენიურ ცოდვით დათვრები. რახილი, მოახლით მოედანზე გავლა მოგინდა, რომ კვლავ იხილო, მაშინს ჯილაგს ვით ენატრები. ისევ შვიციან ჩახსნილ მკერდში მკურთხევი ატმები, ისევ კრუტუნებს ფიცხვრევით შენში ძახილი... — რახილი! — აღმოხდათ მოსეირეთ. მოდის რახილი: და ვაი იმას, ვისაც ერთხელ შეუვარდები! ვაი, მომწვანო ზურმუხტები — შენი თვალები! შენთან ეგვიპტის დედოფალიც იყო ბოჯანო. მაგრამ სიბერეს შენც კი ვერხად დაეძალე, რახილი, ღვთის წურომავ, ფხადგმულ ცოდვის გორგალო! რახილი, ვინ მოგუავს მშვენიერი მოკლე საბულოთ, ვინ არის იგი, დალალებით წითლად ნაფერით, შენი გულისთვის თუ კაცნა მოკლა აბელი, ო, მაშინ უნდა ეპატოოს სულეველაფერი. რახილი, მითხარი ვისთვის გინდა მუ მსხმოიარე, ვნების მტკვნებით, მადღუნებულ თვალთა სამსამით? მოდინარ, სურვილს ხანძარივით მოაბრიალე, და მადღ მკერდზე მსხვილ აღმასებს გააქვთ ხარხარი. რახილი, მითხარი რა ხილია შენი თანმსლები, მხრებზე ხავერდის ხენდროსფერი წამოხასხამით? ხმაურობს ხალხი სეაფრეილად დახრილ დახლებით, რაბინს ქათმებით ახორხილი მისდევს ხასამი... რახილი, მითხარი, ვისთვის გინდა მსხვერპლი ახალი, რისთვის გახმორებს ზეხურად სიხმართ მორევი? ეშმაკმა უწეის საიდუმლო შენი ზრახვანი! ქალი არ არის ქვევანახე შენი მომრევი!

ჩაიარა და თან წაიღო მთელი უბანი, მშვენიერ მხეველებს შურით დარჩათ თვალი დათხრილი. შეევარებული, ამაუი და თავისუფალი, ცოდვილი სულს წარსაწემდათ მიდის რახილი.

ზინობია ბერძენიშვილი

„მო, დამიამე, მითხარი, მიახმე კაეშით მოცულს და ობლად შთენილს დამიყვავე და მომეფერე, ჩემო ბებია“... ანა პალანდაძე

ის ბუნებრივად იყო კეთილსუნელოვანი. მახსოვს, რომ გარდაიცვალა, სკამზე გადაფენილ მის ვაზას ვინახავდი ღიბხანს, რომ მიახლოებისას მონატრებული სუნი მეგრძნო. უმეტესად ძალიან უყვარდათ, თავადაც სიყვარულს, უბრალოდ, აფრქვევდა ხოლმე. ბებიაჩემთან ყოფნა ჩემს მეგობრებსაც, ასაკის მიუხედავად, უხაროდათ. მოკლედ მითხრა ერთხელ: „სიყვარული შეგადლებინებს!“ ეს იყო მისი ძალა. უბრალოდ ზინას, ზინოს ეძახდნენ.

„ცხოვრების ძარღვთან კვლავ მაერთებდა სცენა და ჩემი მაყურებელი“. წინ მიდევს მარია ბარათაშვილის რედაქტორობით გამოცემული ძველი „საქართველოს ქალი“. ლილი ფინაშვილის თბილი, შესანიშნავი სტატია „რამის შექმნა“ – ის ჩემს ბებიას, მსახიობი ზინობია ბერძენიშვილის ეძღვნება. ბებია გრძელი და სავე მოღვაწეობის გზიდან (12 წლის ასაკიდან) უმთავრესი – ლამაზად და მოკლედ არის მოთხრობილი და მინდა მისი ციტატების დახმარებითაც მოვყვე:

„სანდრო კავსადის ბავშვთა ვოკალური გუნდის წევრმა, მომღერალმა და მოცეკვავე გოგონამ – ზინა ბერძენიშვილმა, პირველი სცენური ნათლობა ჭიათურის თეატრში მიიღო, ეს იყო ს. მებურიშვილის „სინათლე“, სადაც ერთ-ერთი ფერია ცქრიალა ზინა გახლდათ. მახსოვს, მამამ ფერიის ტანსაცმელში გამოწყობილი, ამხელა გოგო ხელში ამიყვანა და ისე წავიდით სახლში. მამაჩემს ძალიან უყვარდა იყოლოვნება, უკრავდა გიტარაზე, ტკბილი სიმღერები იცოდა – იგონებს ზინა.

...რამდენიმე წლის შემდეგ „არშინ მალ-ალანით“ წარსდგნენ. დაუვიწყარია მნახველთათვის ზინა ბერძენიშვილის გულჩიორა“.

აი, უძვირფასესი ფოტოებიდან ერთ-ერთი – ლურჯხალათელთა დასი 1928 წელს და განთქმული სანდრო კავსადე, გიგუშა კავსადე, გრიშა ტყაბლაძე და სხვები. ბოლოში მართლა ფერიასავით მიმჭდარა ჩემი ბებია. სანდრო კავსადის გვერდით ნიჭითა და გულკეთილობით ცნობილი კონსტანტინე კაკაბაძე – ჩემი ბაბუა. აქაც და მერეც კოტე მარჯანიშვილთანაც ბაბუს პასუსაგები თანამდებობები ეკავა.

ციტატა: „ყველაზე სამახსოვროდ შემორჩა ქუთაისის თეატრი მარჯანიშვილის ხელმძღვანელობით. აქ უსმენდა ახალგაზრდა მსახიობი უშანგი ჩხეიძეს, თამარ ჭავჭავაძეს, ვერიკო ანჯაფარიძეს, შალვა ლამბაძეს... გულში აქვს აღმებჭიდლი რეპერტიციები ელვარე კოტესთან“. თურმე კოტეს გენიამ ერთი ნახვით შეაფასა ახალმედის ნიჭი.

ბებია მიყვებოდა: „სცენაზე რომ გამოვედი შერჩევის დროს და მოვემზადე – ხელთათმანი წავიდნე, კოტემ უცებ „მიღებულია“ – დაიძახა პარტნიორი“. მცირე უნეტეს საკმარისი იყო მისი თვალისთვის.

...მაგრამ ახალმა ოჯახმა ჩამოაშორა სცენას, ბოლოს მაინც დაუბრუნდა. „ჩამოშორეს ზარი უკანასკნელი, გული ატოვდა, ვერ იტევს ბუდე, ვდგავარ ფარდის წინ გარინდებული ხალხისგან მფარავს პატარა ბუდე“...

და ზევით აცურებდა რომ დაიწყო ფარდამ – „დარბაზში მოწყდა მქუხარე ტაში“. ეს ნაწყვეტები გახლავთ ბებიას ლექსიდან „სცენა და ჩემი მაყურებელი“. აქ ქვესათაურადაც მისი ლექსების სტრიქონებია. მძიმე გამოიარა ცხოვრების გზა, მაგრამ ძალას ანიჭებდნენ სცენა მაყურებელი, შვილები...

„შედი მწარედ დამცინის, მაგრამ მაინც მხნედა ვარ. ყველაფერს გადავიტან, მე ხომ თქვენი დედა ვარ!“

ისევ ციტატა – „იყო ჩოხატაურშიც, იყო რეუისორ ფრანგიშვილთანაც ჭიათურის მუშათა თეატრის სცენაზე. იქ განასახიერა ცირუ (სამსონაძის „სალტე“), კატია (ლაზ-

რენევის „მტრები“), (ნინოშვილის „ქრისტიანე“). ამ როლით მან „...თითქმის მთელი საქართველო შემოიარა“. აი, კვლავ ისტორიული ფოტო – 30-31 წლ. ჭიათურის თეატრი. ვფიქრობ, თვალის გადავლებაც ღირს ამ სახეებზე: შესანიშნავი ალ. იმედაშვილი, პ. ფრანგიშვილი, გ. ფრონისპირელი, თ. აბაშიძე, გრ. ტყაბლაძე... იგონებდა ბებია თბილ მეგობრებს, უსაყვარლეს როლებს, თავის ჭიათურას...

„შენს ასი წლის თავს ვგვიმობთ ერთად, შავ ოქროს მტვერში გამოზრდილები, ბევრი ჭირ-ვარამ გამოვლილები, მოსიყვარულე შენი შვილები“.

ძნელია მისი ლექსების გულგრილად კითხვა: ცალკე თემაა, მაგრამ რამდენიმე მათგანს აქ, უბრალოდ, გვერდს ვერ აუვლით. აი, სამუდამო ტრფიალების დასტური თეატრისადმი:

„ჩვენს შორის ჩადგა დათვლილი დღენი შენებრ ფაქიზად ვის ვეამბორო, შენებრ ძლიერად ვინ შევიყვარო? ვინ შემვიძინძოს განვლილი დღენი, ლაღი ოცნების ტკბილი წუთები, ვინ დაამსხვრიოს მაყურებლის წინ უგულო ბედის შავი ხუნდები. ვის მკერდს მივაცნოდნო მოღლილი შუბლი, გიჟურ გრძნობებით განაწამები ვინდა მესროლოს მხელ დარბაზიდან ალერსით სავე შავი თვალები... საფლავს გამითხრის მე უშენობა

იყო ერთი ბებია...

თუ ვეღარასდროს დაგიბრუნდები სუდანად, ფარდა გადამაფარეთ, თაიგულეზად თვალთა გუნდები.

ციტატა: „შემდეგ მუშაობდა ვ. აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრში, თბილისის სანიტარული კულტურის თეატრში ბევრი საგულისხმო როლი განასახიერა“.

ბოლოს – მესხეთის თეატრი და იქ მოპოვებული „დიდი სიყვარული და პატივისცემა“.

„მივალ, სადაც გულგახსნილი ვუმღეროდი ვარდს და ბალახს, მოვალ, სადაც მთის წვერიდან ვუგზავნიდი სატრფოს სალამს“.

ვკითხულობ, ბებია პირველ სიყვარულს იგონებს... მეც მტკივა, და ეს ოღონდ მიკვირს კიდევ.

„და დამეხდა მხოლოდ შენი სურათი, გულმა იგება კვლავ ნეტარება“

და ისევ და ისევ იგონებს საყვარელ მამას, თორმეტი წლისამ რომ დაკარგა, ილია ბერძენიშვილს, 1924-ში, ვაგონებში მხეცური დახვრეტების მსხვერპლს...

მწარე ტკივილებმა ვერ დააბერეს გულში სიყვარულის დიდი მდინარე. ხშირად მის არსებობა ამღერებულ გურია და მიცოცხლდებოდა თვალწინ წინაპრები. აი, სამი უღამაზესი და: შაპილინა, ფეფია, ამინადარი – ამ საუცხოო სახელს ბებიას დედა ატარებდა, სულ ახალგაზრდა გარდაიცვალა და ორი პაწაწინა ობოლი დატოვა. „ბაბუა ქრისტეს შვაკდა, ბებია – ბეჰინად ჩამოყვებოდაო „ვეფხისტყაოსანს“, საფრანგეთში ნამეტია გვყავს“... და ყველა საყვარელ, გამზრდილ მამიდაზე, რომელიც თავისი ღვაწლით თუ გახდა ბოლოს „ნამეტი“, და ახლა ემიგრაციის ქართველობას შყავდა საფრანგეთში დედად და დიასახლისად, ისევ აღდგა მერე გაწყვეტილი ჯავი, მოიძებნა მისამართი დედაჩემის და მისი ფრანგულის ლექტორის მეშვეობით და ნამეტია წერილებით დაგვიბრუნდა.

„ბარათს შევკრავ იის ძირით, დ ა ვ ა მ ე ტ დ ა ვ მ რთოლავე ტურმის“...

ბავშვობის ერთ მშვენიერ საღამოს

მონატრებულ ბებიას წერილი ლექსად მივწერე: „გამარჯობა, როგორ ხარ, საყვარელო ბებია“... ის ძლიერ ავად გამხდარიყო მარტოობაში... ასე ვამთავრებდი:

„ახლა უკვე დამეა, ცას ვარსკვლავი შეენის გწერს ამ წერილს უფროსი შვილიშვილი შენი“... აი ფრაგმენტი, რა თქმა უნდა ლექსად მოსული პასუხიდან:

„ცრემლით გადავივითხე შენი ხელით ნაქარგი, განაჩენი, სასჯელი, ჩემი ბედის ავ-კარგი. გმადლობ ჩემო მერცხალო, გმადლობ ჩემო გოგონა, დიდება იმ სიწმინდეს რამაც ბებო მოგავინა! იყო არა იყო რა, იყო ერთი ბებია, ისე ჩაწვა საფლავში თმა არ გათეთრებია“.

...დიდება იმ სიწმინდეს! აი, ესეც ლექსიდან „შვილიშვილებს“:

„ვეღარ მოვისმენ დაბრუნებულ მერცხლების ჭიკჭიკს, თვალში ციმციმა მზის სხივები ჩამიქრებიან. იებით მოვლენ ჩემს საფლავზე შვილიშვილები, თვალცრემლიანნი, ქვაზე ჩუმად ჩამოსდებიან“.

***
თმებში მაინც გათეთრდნენ. მერე მწარე სიბერით მოვიდა სიკვდილიც გაყინულ, ომგამოვლილ თბილისში. ვეღარ ვიხსენებ რამდენად დიდი ხნის მერე ამოვედი ისევ საფლავზე, დამძიმებული – ცხოვრებით, ცოდვებით, იგების ვარუდზე... მაპატიე!

„ჩუმად, მე არ ვანდობ უამს, – რომ ვიპარავ არდავიწყების წამს“ – ასე ჩემი ქალიშვილი წერს.

საქართველოს დამსახურებული არტისტის ზინობია ბერძენიშვილის მოღვაწეობის დაწყებიდან 90 წელია გასული, მაგრამ ეს წერილი ეძღვნება ზოგადად – მის გახსენებას და... მსგავს მოვინებებს საერთოდ.

თქვენც ხომ გყავთ ძვირფასად მოსაგონარი წინაპრები? ისინი გარდასულელები გვაერთიანებენ უჩუმრად, ჩვენი ასე ხშირი, ცივი გათიშულობის მიუხედავად. ასე აერთიანებს ხოლმე ნაზი, გულშიჩამწვლადი სიმღერა... ბებიას უყვარდა სიმღერა. მღეროდა მისეზურად ოღონდ ყელგადაცემით, თავდავიწყებით, თვალმინაბული... არც შეიძლებოდა არ შყვარებოდა ძალიან, ისევ მაგიდას თვალწინ შუბლგახსნილი თავის მუქ-მწვანე სამოსით, ასე რომ შეენის სანთლისფერ კანს, ნუში-სებურ ზურმუხტის თვალეზს... გულჩათხრობის მიზეზის წვდომას ლამობს ისევ მზრუნველი ანსებით, და საოცარია, სიტყვები: „თქვენ გენაცვალათ ბებია“ – ყოველ წამს შეიძლება მოწყდეს მის ბავებს... მერე ქრება... რჩებიან საგნები – მისი ცხოვრების სხვადასხვა დროის სახსოვარი, მერე ჩემთვის ნასახსოვარი: წითელი ყოლოს საყურე, სპილოს ძვლის ოდესღაც მშვენიერი თმის სარჭი, გონებადამსხვრეულ, ცისფერბოლიან ლარნაკსაც აღადგენს... ალბათ იტყვიან, რომ რომანტიკის სიჭარბეა...

მაგრამ ჩვენი ბებიას მშვენიერება და სულის პოეზია რეალობა გახლდათ! გადმოსცე ეს როგორმე, ისევე როგორც დაბითი – ძნელია.

წინაპრისეული ნუგები – შორეთიდან რომ გინათებს და გამხნევენს – საოცარია და უბრალო.

„იყო არა იყო რა, იყო ერთი ბებია“...

და ვიპარავ არდავიწყების წამს...

თამარ რაფაზა.

ლუჩხბალათილთა დასი

დამოგრაფია

აფხაზეთის კონფლიქტის შემდეგ (მესამე ანგარიში) თანდათანობით იზრდება სამეგრელო-ჯემო სვანეთის მოსახლეობა - აფხაზეთიდან განდევნილი ქართველი მოსახლეობის დიდი ნაწილი სამეგრელოში დასახლდა საცხოვრებლად.

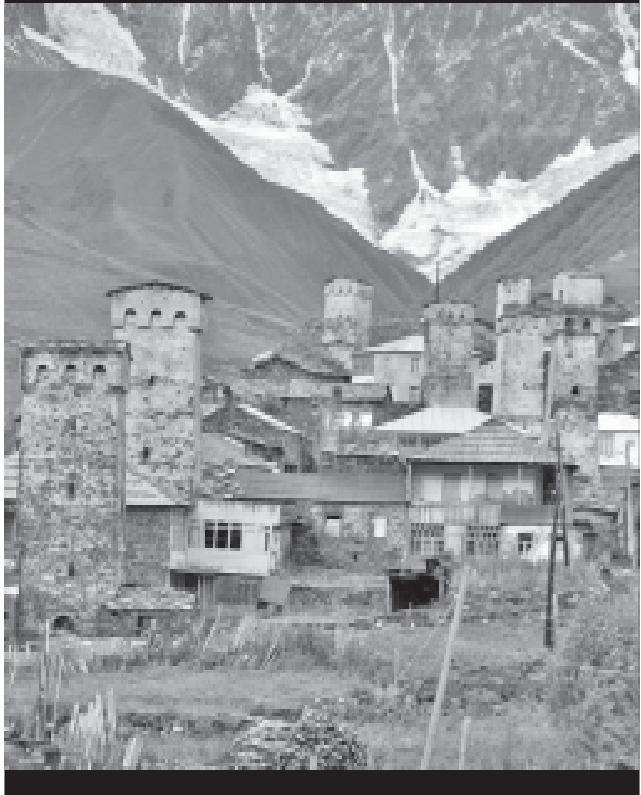
რეგიონის მუნიციპალიტეტებს შორის ყველაზე მეტი ადამიანი ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში ცხოვრობს - რეგიონის მთლიან მოსახლეობის 37 პროცენტით. მოსახლეობის რაოდენობით მეორე ადგილზეა სენაკის მუნიციპალიტეტი - 52,5 ათასი, შემდეგ მარტვილის - 45 ათასი.

ქალაქ ზუგდიდში 75 ათასი კაცი ცხოვრობს, ხოლო ფოთში - 48 ათასი. მესტიის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის რაოდენობა 14,6 ათას კაცს შეადგენს. რეგიონის მოსახლეობის ეროვნული შემადგენლობა დიდი მრავალფეროვნებით არ გამოირჩევა. რეგიონში ეროვნული უმცირესობებიდან მხოლოდ რუსები ცხოვრობდნენ შედარებით დიდი რაოდენობით. მაგალითად, 1959 წელს მათი რაოდენობა 26860 კაცს უდრიდა. ამის შემდეგ რუსების რაოდენობა მცირდებოდა და 1989 წელს 18 ათას კაცამდე შემცირდა, ხოლო 2002 წელს რეგიონში უკვე მხოლოდ 4 ათასი რუსი ცხოვრობდა. ამავე პერიოდში (1959-2002 წლებში) უკრაინელების რაოდენობა 5 ათასიდან 528 კაცამდე შემცირდა, სომხებისა - 2,5 ათასიდან 476 კაცამდე და ა.შ.

ფაქტობრივად, სამეგრელო-ჯემო სვანეთის რეგიონი ამჟამად მონოეთნიკური რეგიონია. კერძოდ, 1959 წელს ქართველები შეადგენდნენ რეგიონის მთლიან მოსახლეობის 89 პროცენტს, 1989 წელს - 93,6 პროცენტს, ხოლო მოსახლეობის უკანასკნელი, 2002 წლის აღწერის მონაცემების მიხედვით - 98,6 პროცენტს. 2002 წელს მხოლოდ ფოთში იყო ქართველების ნილი შედარებით დაბალი - 94,2 პროცენტი, ზუგდიდსა და სენაკის მუნიციპალიტეტებში ეს მაჩვენებელი 99 პროცენტს უდრიდა, ხოლო დანარჩენ მუნიციპალიტეტებში - 99,1-99,5 პროცენტს. ალსანიშნავია, რომ ფოთში 1959 წელს ცხოვრობდა 13 ათასი რუსი - რეგიონში მცხოვრები რუსების თითქმის ნახევარი - 48,1 პროცენტი. ფოთში რუსების დიდი რაოდენობით ცხოვრება იმით იყო გამოწვეული, რომ მეორე მსოფლიო ომის წლებში რუსეთიდან საპარტოვლოდ ახი ათასობით ევაკუირებულნი მიიღო. მათი საკმაოდ ნაწილი ფოთში დასახლდა. საკმარისია ითქვას, რომ ომის წლებში ფოთის მოსახლეობა საგრძობად გაიზარდა. ომის დამთავრების შემდეგ ევაკუირებული მოსახლეობის ნაწილი ფოთში დარჩა საცხოვრებლად.

უკანასკნელ წლებში რეგიონში, ისევე როგორც მთელ სამეგრელოში, მნიშვნელოვნად გაზარდა მოსახლეობის ზუნებრივი მოძრაობის მაჩვენებელი. უკანასკნელ ოთხ ათაწლეულში სულ უფრო მცირდება შობადობა, იზრდება გარდაცვალება, ამავე დროს მკვეთრად იზრდება მოსახლეობის რაოდენობა 1990-იანი წლების შუა ხანებიდან მიიღო. კერძოდ, ათწლეულების მიხედვით, ოფიციალური მონაცემებით 1970-1979 წლებში რეგიონში 73,3 ათასი ბავშვი დაიბადა, 1980-1989 წლებში - 69 ათასი, 1990-1999 წლებში - 54,1 ათასი, ხოლო 2000-2009 წლებში 44,5 ათასი ბავშვი, ანუ 28,8 ათასი ბავშვით ნაკლები 1970-1979 წლებთან შედარებით. ამავე პერიოდში გაიზარდა მოკვდაობა. აღნიშნული მიზეზების გამო აკვეთრდა შემცირდა რეგიონის მოსახლეობის ზუნებრივი მატება, რეგიონში 1970-1979 წლებში 37,8 ათასი კაცს უდრიდა, 1980-1989 წლებში - 30 ათასს, 1990-1999 წლებში - 5,8 ათასს, ხოლო 2000-2009 წლებში - მხოლოდ 1,2 ათასს კაცს. განსაკუთრებით მძიმე იყო სამეგრელო-ჯემო სვანეთის რეგიონის მთელი 1998-2003 წლები, როდესაც 3776 კაცი მათი გარდაცვალება, ვიდრე დაიბადა. ამ მხრივ კიდევ უფრო მძიმე მდგომარეობაა სოფლის მოსახლეობაში.

სამეგრელო-ჯემო სვანეთის მოსახლეობა

წლებში რეგიონში 73,3 ათასი ბავშვი დაიბადა, 1980-1989 წლებში - 69 ათასი, 1990-1999 წლებში - 54,1 ათასი, ხოლო 2000-2009 წლებში 44,5 ათასი ბავშვი, ანუ 28,8 ათასი ბავშვით ნაკლები 1970-1979 წლებთან შედარებით. ამავე პერიოდში გაიზარდა მოკვდაობა. აღნიშნული მიზეზების გამო აკვეთრდა შემცირდა რეგიონის მოსახლეობის ზუნებრივი მატება, რეგიონში 1970-1979 წლებში 37,8 ათასი კაცს უდრიდა, 1980-1989 წლებში - 30 ათასს, 1990-1999 წლებში - 5,8 ათასს, ხოლო 2000-2009 წლებში - მხოლოდ 1,2 ათასს კაცს. განსაკუთრებით მძიმე იყო სამეგრელო-ჯემო სვანეთის რეგიონის მთელი 1998-2003 წლები, როდესაც 3776 კაცი მათი გარდაცვალება, ვიდრე დაიბადა. ამ მხრივ კიდევ უფრო მძიმე მდგომარეობაა სოფლის მოსახლეობაში.

ში, რომელიც რეგიონის მთლიან მოსახლეობის 60 პროცენტს შეადგენს. კერძოდ, 1997-2004 წლებში სოფლად 7282 კაცი მიგრირდა გარდაცვალება, ვიდრე დაიბადა. განსაკუთრებით საგანგაშოა ის მდგომარეობა, რომ უკანასკნელ წლებში რეგიონში შობადობა ისევ დიდწილად შემცირდა. კერძოდ, 2009 წელს რეგიონში 6187 ბავშვი დაიბადა, 2010 წელს - 5969 ბავშვი, ხოლო 2011 წელს - 5063 ბავშვი, ანუ 2009 წელთან შედარებით 1124 ბავშვით ნაკლები.

შსსადა რეგიონის მთლიან მოსახლეობაზე მთავარ გავლენას უზრუნველყოფს შობადობის ზრდადი კოეფიციენტი, რომელიც უკანასკნელ წლებში მხოლოდ ათას კაცზე დაბალდება რაოდენობა. მაგალითად, 1990-1999 წლებში რეგიონში საშუალოდ ყოველწლიურად მოსახლეობის 1000 კაცზე 12,5 ბავშვი იბადებოდა, ხოლო 2000-2009 წლებში - 9,5 ბავშვი. მაგალითად იყო აგრეთვე ყოველ 1000 კაცზე გაანაზრებული შობით გარდაცვლილთა რაოდენობა. საშუალოდ მოსახლეობის ზუნებრივი მატება 1990-1999 წლებში საშუალოდ ყოველწლიურად მოსახლეობის ათას კაცზე 1,4 კაცი შეადგინდა, ხოლო 2000-2009 წლებში - 0,2 კაცი. აღნიშნული მაჩვენებლები აღრავდა უკანასკნელ წლებშიც უარესი, ვიდრე საშუალოდ ქვეყანაში. რეგიონის მუნიციპალიტეტებს შორის შობადობისა და ზუნებრივი მატების მაჩვენებლები შედარებით კარგია მესტიის მუნიციპალიტეტში. მაგალითად, ხუთწლიურად, 2005-2009 წლებში, მოსახლეობის ზუნებრივი მატება სენაკში 140 კაცი შეადგინდა, მხოლოდ ფოთში - 56 კაცი, ხოლო მესტიის მუნიციპალიტეტში, რომელიც მოსახლეობის რაოდენობის მხრივ მნიშვნელოვნად ჩამორჩება სენაკსა და მხოლოდ ფოთს მუნიციპალიტეტებს (შესაბამისად 3,6-ჯერ და 2,1-ჯერ), მოსახლეობის ზუნებრივი მატება 416 კაცი შეადგინდა.

სამეგრელო-ჯემო სვანეთის რეგიონის მოსახლეობა თითქმის მთლიანად - 99,3 პროცენტით მართლმადიდებლობას აღიარებს, ხოლო ქართველი მოსახლეობის 99,2 პროცენტით მართლმადიდებლობის მიმდევარია. ამ მხრივ მუნიციპალიტეტებს შორის არსებითი განსხვავება არ შეინიშნება.

სამეგრელო მოსახლეობა დამოგრაფიული განვითარების თვალსაზრისით განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებს. ეკონომიკური პირობების არსებითი გაზარდა და კონფლიქტის ზონის დასახლების გამო მოსახლეობის ზუნებრივი მოძრაობის მაჩვენებლები რეგიონში გაცილებით უარესია, ვიდრე საშუალოდ ქვეყანაში. ამასთან, აფხაზეთიდან განდევნილმა ქართველმა მოსახლეობამ ფსიქიკურად დიდი ტრავმა გადაიტანა. ამიტომ შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელებას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება რეგიონის მოსახლეობის ფსიქოლოგიური გაუმჯობესებისა და თაობათა გაფართოებული გამრავლებისათვის.

მანანა ცერცვაძე, კავკასიის სამართაშრომის უნივერსიტეტის სტუდენტი

აღიარების მოლოდინში

აფხაზეთი - როგორც კავკასიური კოსმოსი

„La Repubblica“ აქვეყნებს სტატიას სათაურით „აფხაზეთი - როგორც კავკასიური კოსმოსი“. სტატია, სეპარატისტული აფხაზეთის ენ. საგარეო საქმეთა მინისტრთან ვიდეო-ინტერვიუსთან გამართულ საუბარს ეფუძნება. მასში ჩირიკა საუბრობს იმის შესახებ, რომ აფხაზეთი ევროკავშირისაგან დანგრეობას ელოდება, რომ შეესაძლოა, აფხაზეთის აღიარება სან-მარინომ გადამწყვეტის და რომ იტალია მალე მიხედვება, რომ აფხაზეთის მდგომარეობა კოსმოსის ანალოგიურია.

„აფხაზეთი ევროკავშირის მხრიდან აღიარებას ელოდება და ამის სანაცვლოდ ინვესტიციებისათვის მომზადიანი პირობების შექმნას პირდაპირ“, - წერს თავის სტატიის ავტორი ჩირიკა ტოზი, რომელსაც „La Repubblica“ აქვეყნებს.

„აფხაზეთს უძველესი ტრადიციები აქვთ, რომლებიც უკვე საუკუნეების განმავლობაში გრძელდება. აფხაზეთის მცხოვრებლები ამტკიცებენ, რომ თურქეთის ტერიტორიაზე 150 ათასიდან 500 ათასამდე მათი თანამემამულე ცხოვრობს. სამშობლოში სულ 122 ათასი აფხაზი ცხოვრობს, მათთან ერთად ამ ნაციონალურ ტერიტორიაზე ასევე ცხოვრობს 40 ათასი სომეხი, 22 ათასი რუსი, 46 ათასი მეგრელი, ანუ, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ქართველი, რომლებიც ხელისუფლების მხრიდან მძიმე დისკრიმინაციას უჩივიან. დამოუკიდებელმა აფხაზეთმა აღიარება მხოლოდ რუსეთის, ნიკარაგუას, ვენესუელის, ნაურუსს, ტუვალუსსა და ვანუატუსს მხრიდან მიიღო, თუმცა ძნელია აფხაზეთი უიმედობაში შეიყვანო“, - წერს ბამოცემა.

„აფხაზეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის ვიდეო-ინტერვიუს თემატიკაში, მრავალმა ევროპულმა სახელმწიფომ, შესაძლოა, თავისი აზრი შეიტყობოს: მეჩვენება, რომ სან-მარინო იქნება პირველი სახელმწიფო, რომელიც ასეთ მნიშვნელოვან ნაბიჯს გადადგამს. ამავდროულად მინისტრი ცდილობს კომერციული ურთიერთობები დაამყაროს იტალიასთან და მოუწოდებს ინვესტორებს მონახულონ აფხაზეთი“, - წერს სტატიის ავტორი და აღნიშნავს, რომ ჩირიკა ამტკიცებს, რომ მის ქვეყანასა და იტალიას შორის ძალიან ბევრი სავაჭრო ურთიერთობა არსებობს.

„შუასაუკუნეებში ჩვენ ურთიერთობა გვქონდა გენუასთან და ვენეციასთან, მანამდე კი რომის იმპერიის შემადგენლობაში შევდიოდით. დღეს აფხაზეთი იდეალური ადგილია ინვესტიციებისათვის. გლობალური კრიზისის პირობებში ჩვენ ვიძლევიტ საშუალებას დიდი შემოსავლის მიღებისა, იმიტომ რომ, ჩვენ ჩვენი სახელმწიფო გვაქვს შესაქმნელი“, - აცხადებს ჩირიკა.

„ყოველწლიურად ჩვენთან მილიონამდე ტურისტი ჩამოდის. ამას გარდა, ჩვენი მიწა იდეალურად უხდება სოფლის მეურნეობის წარმოებას: ჩვენთან სუბტროპიკული კლიმატია და ჩვენი ყურძენი საშუალებას იძლევა ვანარმოდოთ მილიონამდე ბოთლი კავკასიაში საუკეთესო ღვინისა.

ჩვენ საგადასახადო შეღავათებს ვებრ-

დებით ინვესტორებს: 2 მილიონ ევროზე მეტი ინვესტიცია სამი წლის განმავლობაში არ დაიბეგრება“, - აცხადებს ე.წ. მინისტრი.

სტატიის ავტორი ნათქვამია, რომ იტალიაში ვიზიტისას აფხაზებს კარგი მიღება მოუხდომს სან-მარინოში სამართა კომისიის ხელშეწყობით ლაგო-სან-მარინოში, მან განაცხადა, რომ მხარს გვიჭერს.

„ჩვენ გვჯერა, რომ იტალია მიხედვება, რომ ჩვენი მდგომარეობა კოსმოსის ანალოგიურია: აფხაზეთი ყოველთვის იყო ქვეყანა, რომელიც უცხო ქვეყნის ოკუპაციის ქვეშ იმყოფებოდა. ჩვენ გვაქვს უფლება, ვიყოთ თავისუფალი“, - აცხადებს ჩირიკა და უარს ეთქვამს საუბარში ყურადღებას ნეიტრალურ პასპორტზე ამბავილებს.

„ჩვენ არ გვჭირდება „ნეიტრალური პასპორტები“, რომლებსაც თბილისი გვთავაზობს. ეს იქნება ქართული დოკუმენტი, იგი თბილისს გამოადგება იმაში, რომ ჩვენი გადაადგილება გააკონტროლოს. ჩვენ ჩვენი პასპორტები გვინდა, ჩვენ გვაქვს მათი ქონის უფლება, ისევე როგორც კოსოვოელებს. კოსოვოც ასევე „ნაწილობრივ აღიარებული სახელმწიფოა“. ევროკავშირის ხუთი წევრი არ აღიარებს კოსოვოს. ისინი კი თავიანთი დოკუმენტებით დადიან და არა სერბული დოკუმენტებით“, - აცხადებს ჩირიკა და მიიჩნევს, რომ „ევროკავშირი, შესაძლოა, დაეხმაროს მის ქვეყანას ისევე, როგორც ის კოსოვოს ეხმარება“, - ნათქვამია სტატიის ავტორს.

la Repubblica

◎ შაშხაქალი

მარინა მდივნის ვარსკვლავი

ვეშხარისტი „ოქროსი“ იყო ქართული მუსიკალური ხელოვნებისათვის გასული, XX საუკუნე, რომელმაც ჩვენი კულტურა გაამდიდრა შესანიშნავი მხატვრული მიღწევებით როგორც საკომპოზიტორო შემოქმედების, ისე ვოკალური და ინსტრუმენტული შესრულების სფეროებში.

თანამედროვეებს ჯერ კიდევ გემართება დიდი მუშაობა არც თუ ძალიან შორეული წარსულის ქართველი ვირტუოზების მუსიკალური მემკვიდრეობის ისტორიული გააზრებისა და შეფასებისათვის.

მუსიკოსების პირველ რიგებშია გამოჩენილი პიანისტი და პედაგოგი, საქართველოს სახალხო არტისტი მარინა მდივანი, რომელმაც ჯერ კიდევ 60-იან წლებში მოიპოვა ფართო საერთაშორისო აღიარება. იგი პრესტიჟული საშემსრულებლო კონკურსების ლაურეატი, ხოლო ამჟამად ქ.მონრეალის (კანადა) კონსერვატორიის პროფესორია.

მარინა მდივანი დაიბადა ცნობილი ქართველი ჯაზმუსიკოსის ოსტატის ვიქტორ გოგლიძის ოჯახში. 1955 წელს დაამთავრა თბილისის ცენტრალური სამუსიკო სკოლა რესპუბლიკის დამსახურებული პედაგოგის ევგენია ჩენიაიავის ხელმძღვანელობით. ამ შესანიშნავი პედაგოგის კლასში თავის დროზე მრავალი ცნობილი ქართველი მუსიკოსი აღიზარდა.

კარგად მახსოვს მარინას გამოსვლა 1955 წლის გაზაფხულზე ჩენიაიავის კლასის კონცერტზე, რომელმაც დაავიწყებინა მისი მოწაფეობის პერიოდი. მარინამ ნამდვილი ვირტუოზული გაქანებითა და მრწყინვალეობით შესრულა გერო-ლისტის „ვალსი“. უკვე მაშინ შეიძლებოდა გვეჩინაწარმეტყველა მისთვის ნათელი არტისტული მომავალი, რაც ახალგაზრდა პიანისტიმ მალე საქმით დაადასტურა. 1957 წელს მარინამ, რომელიც ამ დროს მოსკოვის კონსერვატორიის მე-3 კურსის სტუდენტი იყო, ოქროს მედალი მოიპოვა ახალგაზრდობის საკავშირო ფესტივალზე, ხოლო ერთი წლის შემდეგ სტუდენტთა მოსკოვის მსოფლიო ფესტივალზე ვერცხლის მედალი დაიმსახურა.

კარგად მახსოვს მარინას გამოსვლა 1955 წლის გაზაფხულზე ჩენიაიავის კლასის კონცერტზე, რომელმაც დაავიწყებინა მისი მოწაფეობის პერიოდი. მარინამ ნამდვილი ვირტუოზული გაქანებითა და მრწყინვალეობით შესრულა გერო-ლისტის „ვალსი“. უკვე მაშინ შეიძლებოდა გვეჩინაწარმეტყველა მისთვის ნათელი არტისტული მომავალი, რაც ახალგაზრდა პიანისტიმ მალე საქმით დაადასტურა. 1957 წელს მარინამ, რომელიც ამ დროს მოსკოვის კონსერვატორიის მე-3 კურსის სტუდენტი იყო, ოქროს მედალი მოიპოვა ახალგაზრდობის საკავშირო ფესტივალზე, ხოლო ერთი წლის შემდეგ სტუდენტთა მოსკოვის მსოფლიო ფესტივალზე ვერცხლის მედალი დაიმსახურა.

მოსკოვის კონსერვატორიაში სწავლის პერიოდში მარინა მეცადინეობდა ჯერ პროფესორ იაკობ მილშტეინთან, შემდგომ კი სახელგანთქმულ პიანისტთან ემილ გილელსთან. მასთანვე გაიარა ასპირანტურის კურსიც. არტისტული ფორმირების ამ პერიოდში მარინამ უდავოდ განიცადა თავისი განთქმული მასწავლებლის საშემსრულებლო ხელოვნების გავლენა, მხედველობაში მქაქეს დაკვირვის მასშტაბურობა, კოლოსალური დინამიკა, ვირტუოზული ელვარება.

საერთაშორისო აღიარება მარინა მდივანმა მოიპოვა 1961 წელს პარიზში მარგარიტა ლენგის სახელობის საერთაშორისო კონკურსზე, სადაც მას პირველი პრემია მიენიჭა.

პარიზში მრწყინვალე გამარჯვების შემდეგ

მარინა მშობლიურ ქალაქს ეწვია და კონცერტი გამართა. ამ კონცერტმა თბილისელ მუსიკის მოყვარულთა დიდი ინტერესი გამოიწვია, ახალგაზრდა პიანისტიმ ჩაიკოვსკისა და შოპენის კონცერტები შესრულა. თბილისელთათვის ეს იყო ნაცნობი პიანისტის „ხელმეორე აღმოჩენა“, იმდენად ძლიერი და ნათელი იყო მისი დაკვირვებით მიღებული შთაბეჭდილება. პირველივე ტაქტებიდან პიანისტიმ დაიპყრო მსმენელები შესრულების მრწყინვალეობითა და მასშტაბურობით, ტექნიკური აპარატის სრულყოფილებით.

ჩაიკოვსკის ცნობილი საფორტეპიანო კონცერტის შესრულება სამართლიანად არის მიჩნეული მარინას საშემსრულებლო ხელოვნების ერთ-ერთ მწვერვალად. აი, რას წერდა ფრანგი მუსიკალური კრიტიკოსი მისი პარიზული ტრიუმფის შემდეგ: „ემილ გილელსის მოწაფემ მემკვიდრეობით მიიღო მისგან გამორჩეული ოსტატობა, მძლავრი ნებისყოფა და საოცარი სისადავე, მუსიკისადმი ფაქიზი მიდგომა და ჩინებული ტექნიკა. ვისაც მოუსმენია, როგორ უკრავს იგი ჩაიკოვსკის კონცერტს, არასოდეს დაივიწყებს მას და არ დაეჭვდება ახალგაზრდა პიანისტის მომავალში“.

წარმატებით დაგვირგვინდა მისი გამოსვლა 1962 წელს მოსკოვში ჩაიკოვსკის სახელობის კონკურსზე. წლების მანძილზე პიანისტი კონცერტებს მართავდა საბჭოთა კავშირისა და უცხოეთის მრავალ ქვეყანაში. განსაკუთრებული წარმატება ხვდა მის გასტროლებს ამერიკის შეერთებულ შტატებში, სადაც კრიტიკოსებმა მისი დაკვირა მსოფლიო პიანისტის კორიფეების ხელოვნებას შეადარეს. რეპერტუარის ბირთვს შეადგენდა შაიდნის, მოცარტის, ბეთჰოვენის, შოპენის, შუმანის, ლისტის, შრამის, ჩაიკოვსკის, რახმანინოვის, სკრიაბინის, სტრავენსკის ნაწარმოებები. მაგრამ არის ერთი კომპოზიტორი, რომლის ნაწარმოებებს მარინა უკვე სტუდენტობის პერიოდში განსაკუთრებული ხალისითა და წარმატებით ასრულებდა. ეს გახლავთ რუსული მუსიკის კლასიკოსი, XX საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი კომპოზიტორი სერგეი პროკოფიევი. იგი უკრავს პროკოფიევის ფაქტობრივად ყველა საფორტეპიანო ნაწარმოებს, მასვე ეკუთვნის უნიკალური საშემსრულებლო მიღწევა: პროკოფიევის ხუთივე საფორტეპიანო კონცერტის შესრულება ერთ საღამოს!

ეს „გინესის წიგნი“ შესატანი საღამო გაიმართა მოსკოვში 1986 წლის 24 იანვარს და არა მგონია, რომ ოდესმე დასდებ განმეორდეს! საოცრება თბილისშიც უნდა შემდგარიყო (აფიშებიც კი იყო გაკრული), მაგრამ დირიჟორის მოულოდნელმა ავადმყოფობამ ხელი შეუშალა მის განხორციელებას.

მომდევნო წლების მანძილზე მარინას არ გაუწყვეტია კავშირი საქართველოსთან, მართავდა კონცერტებს, ასრულებდა ქართველი კომპოზიტორების ნაწარმოებებს, კერძოდ, იგი იყო ოთარ თაქთაქიშვილის მე-4 საფორტეპიანო კონცერტის პირველი შემსრულებელი, ერთხანს უკრავდა „ქართველ ვარსკვლავთა ტრიოში“ ლიანა ისაკაძესა და თამარ გამბარაშვილთან ერთად.

მ.მდივნის შემოქმედებით ბიოგრაფიაში მნიშვნელოვანი იყო 1991 წელი, როდესაც იგი კანადაში გადასახლდა და მუშაობა დაიწყო მონრეალში, მაკ-გილის უნივერსიტეტში (კონსერვატორიაში), სადაც იგი უდიდესი ავტორიტეტით სარგებლობს.

ქალბატონი მარინა წელიწადში ორჯერ ჩამოდის თბილისში, საჩვენებელ გავებით ატარებს კონსერვატორიაში, ერთხელ კი თავმჯდომარეობდა პიანისტების საქართველოს საერთაშორისო კონკურსზე.

გამოჩენილი პიანისტისა და პედაგოგის გემგმშია თბილისის კონსერვატორიისთან შემდგომი საქმიანი და მუსიკალური კონტაქტების გაფართოება.

გულბათ ტორაძე

◎ გამოვანა

ჯანმრთელები და ლაშაზები რომ ვიყოთ

თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ჯანმრთელობის დაცვისა და დაავადებათა პრევენციის საქმეში თანამედროვე სამედიცინო ტექნიკურ აღჭურვილობას, სხვადასხვა სპეციალიზებულ სამკურნალო თუ დიაგნოსტიკურ აპარატურას, კარგადაა ცნობილი. ამდენად, მათად ამატა უსაფრთხო საგამოვანო ცენტრ „მასპო-ჯორჯიას“ მე-11 სპეცილიზში გაშენდა სახანძრო ტექნოლოგიების, ლაზეროლოგიის, ულტრაბუნებისა და სტომატოლოგიის მე-12 საერთაშორისო სპეციალიზებული გამოვანა. საბუნებისმეტყველო საგამოვანო ცენტრის მიერ ორგანიზებული გამოვანის ფარგლებში, რომელიც თბილისის მერიისა და შრომის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მხარდაჭერით იმართება, ერთგვარად „ჩართულია“ „კაუპაზუს ჰილარი 2012“ და კონსტიტუციისა და ესთეტიკური მედიცინის მე-7 საერთაშორისო გამოვანა „თბილისი ბიუტი ენდ ესთეტიკ მედიცინი“.

საგამოვანო ცენტრში გაშენდა 16 სპეციალისტისა და საპარამედიალური ლაზეროლოგიის სპეციალისტებისა და სახანძრო პროფესორთა. მათ შორისაა საავადმყოფოებში და ლაზეროლოგიის სპეციალისტთა აღჭურვილობა, დიაგნოსტიკური, სტომატოლოგიური, ოფთალმოლოგიური, ესთეტიკური მედიცინის დანადგარები, დეკორატიული და სამკურნალო კოსმეტიკა, თმისა და ფრჩხილების მოვლის საშუალებები, პარაფიზიკური, აქუსთერაპია და სხვ.

გამრავალი, დანიური, ამერიკული, იტალიური, ჩინური და სხვ. ფირმების პროდუქტების გაცნობასთან ერთად, ღირებულების სპეციალისტებსა და გამოვანის რიგით დამთავალირებულს ჯოგირით შემთხვევაში გარკვეული აპარატურის თუ მეთოდის საკუთარ თავზე მოსწავლა, კერძოდ, ფრჩხილების მოვლა, ასაში, ეპილატორი, ნაწილის გაცნობა და ა. შ. შესაძლებლობა აქვთ.

გამოვანა, რომელმაც მრავალი სპეციალისტის მუშაობა მიიზიარა, კვირამდე გახსნას.

ნიკო ალექსანდრიანი
ელგუზა ნაღარაიშვილის ფოტო.

◎ ინფორმაცია

კავკასიაში მიწისძვრების რისკი მატულობს

ამის შესახებ აზერბაიჯანის მეცნიერებთა აკადემიის გეოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორმა აკიფ ალიზადემ განაცხადა.

ინსტიტუტის სპეციალისტების მიერ, ამერიკელ მეცნიერებთან ერთად ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ მტკვრის დაბლობზე და აზერბაიჯანის ნახევარკუნძულის სამხრეთით მიწის ქვრების დეფორმაცია შეიმჩნევა, აღნიშნა ალიზადემ, კავკასიაში გეოლოგიური პროცესებისადმი მიძღვნილ პრესკონფერენციაზე. მისივე თქმით, ბაქოსთან ახლოს შეიმჩნევა მიწის ქვრების დეფორმაციის მაღალი ენერჯია, რამაც შესაძლოა უახლოეს წლებში გამოიწვიოს მიწისძვრები. იმავედროულად, მან აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე ძლიერი მიწისძვრის შესაძლებლობა გამოაცხადა.

ინტერპრესი

⊙ „ვერო – 2012“

მესამე და სამართალი

ბრც ერთი 0:0, ერთადერთი, ისიც გამოუყენებელი პენალტი (კარაგუნისი) – ასეთია მოკლედ „ვერო – 2012“-ის უფრად თეთრი ლაქები.
რაც შეეხება პლეი-ოფებს, მითხვადინალური ეტაპი პორტუგალია – ჩეხეთის შეხვედრით განისხნა. ამ წყვილის ფაქტობრივად მართლაც იტალია – 1:0, თუმცა

სამისოდ მთლიანად გუნდსა და კაროდ მის ლიდერს კრიტიკა-ნუ რომაელს საკამო კაღისხევა დასჭირდათ.
ალბანიზნაზია, რომ შესვენებაზე ტრავმირებული რომისკის გარეშე მოთაგაშე მიხალ ზილაკის შეგირდები ტოლს არაფარში უღებდნენ მრისხნად მატომს და,

თქვენ წარმოიდგინეთ, გურთის ფლოვის პროცენტული გარკვევითა და კუთხურების რაოდენობითაც (ნაქი საპატიოთნაფარდოვანს მიხალწინა).

განგაზის ზარამ პირველად ინლისელი მსაჯის ჰოვარდ უბის (გან ჩინებულად გარტთვა თავი დაქისრებულ მოვალეობას მირსაწყისი 45 წუთისთვის წამატებულ დროში ჩამოჰკრა, როცა მადრიდის „რეალის“ სუპერგარსკვლავმა ალბანტურად დაამუშავა გურთი და ასლო კუთხეში დაურტყა ჩეხს, მგბრამ ამ ეპიზოდში სამეში კალი ჩაბრია.

ანალოგიურად განვითარდა მოვლენები 60-წუთეც, როდესაც აფერად კილბა მკარის ფუნქცია რომაელს მირს შესრულებული შორეული საჯარიმის შემდეგ შეითავსა. აი, 79-ე წუთეც კი, მესამე ცდიდან, კვანძი განისხნა: ნანი – მოუტინეს ფლანგური კომბინაცია კრიზტიანუმ აულგაელი თავურით დაგვირგვინა – 1:0.

აღვილი შესაძლებელია 27 ივნისს პირველი ნახევარფინალური დავტკავთ. ეს იმ შემთხვევაში მოხდება, თუ დღეს ესანელში მძიმე ბრძოლაში ფრანგებს დასცემენ.

გიორგი შოთაძე

⊙ თბილისის „დინამო“

უპრინი საქმეს შეუდგა

გუშინ გამთენიისას საქართველოს დედაქალაქში თბილისის „დინამოს“ ახალი ჩენი მთავარი მწვრთნელი დუშან უპრინი უმცროსი ჩამოფრინდა, რომელსაც რამდენიმე დღეში ჩენი ქვეყნის ყველაზე ტიტულოვანი გუნდის თავკაცის მრჩეველის ამბულუაში მამა – დუშან უპრინი უფროსი შეუერთდება. შეგახსენებთ, რომ „თეთრ-ლურჯებმა“ 2009 წელს სწორედ ამ უკანასკნელის სელმძღვანელობით მოიპოვეს ბოლო საშინაო წოდება.
რაც შეეხება მის ვაჟს, უკვე გაუწყით, რომ ახალგაზრდა სპეციალისტმა დიდძალი უფროსობის ყურადღებას სამყოფლოსა და რუბინეთში ნაყოფიერი მოღვაწეობით მიიძახრო, საფუძვლიანი მოლაპარაკებები კი ორგანიზაციის სასარგებლო კონტრაქტის გაფორმებით დაგვირგვინდა.

დავკმეთ, რომ დინამოელები გუშინ დაწყებულ სადღიცირო შოგონებებს დღეს დაასრულებენ, სოლო ხვალ დაგვიბი სეზონისთვის მზადებას შეუდგებიან. ისინი პირველ სპარინგს 26 ივნისს დიდძის ბაზაში „ვიტ ჯორჯიანთან“ გამართავენ.

საკუთარი ინფორმაცია

⊙ პროფესიული კრივი

„ქაბრის“ ბელი ორმა ძულამ გადაწყვიტა

ვირის ბაღში გიორგი კანდელაკის სახელობის დარბაზი სისტემატურად მასპინძლობს პროფესიულ კრივის სარეიტინგო ორთაბრძოლებს. ამჯერად აქ „საქართველოს ქაბარი“ გათამაშდა 66 კილოში. ერთმანეთს ფოთელი გიორგი უნგიაძე და ქუთაისელი ამბროსი სუთიძე დაუბრისპირდნენ. უნგიაძე უფრო გამოსდინილა. პროფესიულ რინგზე 31 შეხვედრა აქვს ჩატარებული, სანიდანაც 18 მოიგო. სუთიძეა სულ 9-ჯერ სცადა ბელი. მათი ორთაბრძოლა მისთვის უიღვლო აღმოჩნდა, თუმცა, უნდა ითქვას, რომ მატომს ტოლი არ დაუდო. პირველ ექვს რაუნდში ფოთელი სპორტსმენი თუ ყოჩაღობდა, გოლო ოთხი რაუნდი ქუთაისელის უპირატესობით წარიმართა. საბოლოოდ უნგიაძემ ორი ძულით გაიმარჯვა და „საქართველოს ქაბარი“ დაინსპუტრა.

ლავა დიდა

⊙ მშვილდოსნობა

ლონდონის გზა იაკონელებმა ჩაგვიკეტეს

იუბის შტატის (აშშ) ქალაქ ოგდენში მშვილდოსნობის მსოფლიოს თასთან ერთად 2012 წლის ლონდონის ოლიმპიადის საგზურებიც გათამაშდა. ჩენი ბიჭები, სამწუნხაროდ, პლეი-ოფში ვერ მოხვდნენ. ქალთა გუნდმა (ქრისტინე ესებუა, ხათუნა ნარიბანიძე, ასმათ დიასამიძე) პირველ წრეში გერმანელებს სძლია 216:204. შემდეგ ფრანგებს დაუბრისპირდნენ. ხუთი სეტის შემდეგ ანგარიში თა-

ნაბარი იყო 210:210. დამატებით გადასროლაში ქართველებმა ჩუბინებმა მეტოქეს 9:8 მოუგეს და წლეულს ევროპის ჩემპიონატზე მარცხისთვის რეგანში აიღეს.
ნახევარფინალში კვლავ მძსიკა აღმოჩნდა ჩვენს წინააღმდეგ – მსოფლიოს თასზე პირველივე პაეპროგაში სწორედ ოკანისგალმელებმა გვაჯობეს. ამ შეხვედრას უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა, რადგან გაგარჯვეპული ლონდონ-

ნის ოლიმპიადის საგზურს ინაღებდა. სამწუნხაროდ, ჩვენებურებმა ვერც ამჯერად იყოჩაღეს და 5 ძულით (207:212) დანებდნენ მეტოქეს. მარცხის მიუხედავად, ჩვენებს მიხედვით რეგოლათსაგზურის მოპოვების შესანი, მგბრამ მე-3 ადგილისთვის ბრძოლაში ამოგავალი მზის ძეგყნის შვილებმა დაგვიჯახნეს 212:200. ამდენად, დიდი პრიტანეთის დედაქალაქში გაგზავრების უფლება აშშ-ს, მძსიკისა და იაკონის გუნდებმა მოიპოვეს.

ლემო ცინცაძე

⊙ კალათბურთი

„მეფეა“, აბა, რა?!

ნბა-ს ჩემპიონის ბეჭდის მოსაპოვებლად ლებრონ ჯეიმსი „კლივლენდიდან“ ორი სეზონის წინათ „მიამიში“ გადავიდა და 27 წლისამ მეორე ცდით სანუკუარი ოცნება აისრულა.

შეგახსენებთ, რომ გარზან „ჰითი“ ფინალში გავიდა, სადაც „დალსთან“ დაგარცხდა, წლეულს კი აღმოსავლეთ კონფერენციის რეულმა კლუბმა გეგეგა გააპრა დასავლეთელთა ყოჩი „ოკლაჰომა“ – 4:1. სხვათა შორის, ლეგენდარულმა მაიკლ ჯორდანმა პროფესიული კალათბურთის მწვერვალში პირველად 28 წლისამ დაიჭყო, სოლო სულ 6-ჯერ (მარცხილ ტახტზე. ასე რომ, თანამედროვე „მეფეა“, ასაკის გათვალისწინებით, კიდეც გვერჯარ შეუძლია იპირველოს.

ფლორიდელთა მეორე (პირველად 2006 წელს) ტრიუმფზე საუბრისას ხაზი უნდა გავუსვათ ფინალურისუპრსკირის მოთხემატრის მიწურულს მოხდარ ფაქტს, როცა ლებრონმა სწრაფი ბარჯვევისს ბარჯყნის კუთხის ტრავმა მილო და გვერი გულშემატკივარი შოკში ჩააგდო. ნუთუ მისთვის სეზონი ნაადრევად დასრულდა?

საბადნიეროდ, ჰიმიისი სატიტულო შეხვედრებშიც გამოუძვარა

ტნიორებს სარგებლზე. მირა როგორ მისი პარაქინი პირადი მონაბარი – 26 ძულა, 11 მოხსნა და 13 შედგინი გადაცემა – ნაბ-ს ისტორიის დასკვნით რაუნდში შესრულებული მირვე სამაგი დუბლია.
და გოლო: გაბაცნოთ „სამეფო ამალის“ წარჩინებულ წევრთა ვინაოგასაც: მთავარი მწვრთნელი მირკი სპოულსტრა, პრეზიდენტი პატ რაილი, აგრეთვე სეზონის ყველაზე სასარგებლო

მოთხემატრად დასახლებული ლებრონ ჯეიმსის ღირსებული თანამგბროლები დუბინ უილი, კრის ზოში, მარო ჩელმარსი, შონ გეტი და მაიკ მილერი, რომელმაც უკანასკნელ შეხვედრაში 7 (სხამძულიანი ჩააგდო 12:106.

ვიტალი ჯაფარიძე

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქციის თანამშრომლები ღრმა მწუნარებით იუნყებიან, რომ 55 წლისა გულის შეტევით გარდაიცვალა გამოჩენილი ქართველი ფეხბურთელი და შესანიშნავი პიროვნება

რამაზ ალექსანდრეს ძე შენგელია

და თანაუგრძობენ განსვენების ოჯახს.
გამოსვენება სვალ, 24 ივნისს 15სთ. თბილისის სპორტის სასახლიდან. დაკრძალვა საბურთალოს სასაფლაოზე.

რევიზი კარაბაღი

კალციუმით - გულზე

ამბოზბენ, რომ ვიტამინები კალციუმით ზრდის გულის შეტევის რისკს. გარკვეული სპეციფიკური ამტკიცებანი, რომ დანაბრები კალციუმით, რომელსაც სხვადასხვა სახის ალკოჰოლი ალკოჰოლი ღებულზე კვლევის პასაბარბაღად, ზრდის გულის შეტევის რისკს. ასეთი მონაცემები არის. მებრამ ეს საკითხი შემდგომ შემსწავლას მოითხოვს, გვიხსნის პროფილაქტიკისა და პალეო-უღებელი კარდიოლოგის სპეციფიკური თემატური ურუბატი. - ხანდაზოული ალკოჰოლი უნდა ცლილოვდნენ, მიიღონ მძიტი პროდუქტი, რომლებიც მდიდარია კალციუმით, დანაბრები კი - მხოლოდ ავიმის დანიშნულებით.

შეზღუდვს დიდი მოსულოვის გაზინანი სანსელები გაყიდვა

მართალია, რომ ნიუ-იორკის ხელისუფლებამ შეზღუდა დიდი მოცულობის გაზინანი სანსელების გაყიდვა? დიხს, მართალია. შეზღუდვს აგრეთვე სხვა სანსელების დიდი ჭურჭლებით გაყიდვა, რომლებიც შეიცავს სპაჰარს. მოცულობას ამ შეზღუდვას 16 უნციონით (ეს 0,473 ლიტრია). ეს წესი გავრცელდა იმ სანსელებზე, რომლებსაც ყიდვან რესტორნებში, კინოთეატრებში, ჭურჭლებში. ასე აპირებს ქალაქის ხელისუფლება სიხსუდის წინააღმდეგ ბრძოლას.

სანიდან ახალი მხეხები?

ამბოზბენ, რომ ახლად აღმოჩენილი ცხოველების ტომ-ათეულში შევიდნენ ისეთი მიმუნნი, რომელიც ცხვირს აცემინებს და პარაზიტული კრაზანა. ნუთუ ერთ წელიწადში მთელი ათეული ახალი ცხოველი აღმოაჩინეს? გვეგონა, რომ ვიცნობდით ტყეების, მიწ-დვრებისა და ზღვების ყველა ბინადარს... საკარსინა ითქვას, რომ ამ ტომ-ათეულის შესაძველად არიზონის უნივერსიტეტის სანსელებმა კვლევის საერთაშორისო ინსტიტუტმა განიხილა ორი ათასი ახალ მცენარეთა და ცხოველთა სანსელები. და ასეთი ათეული ღებავს ყოველწლიურად სინაგვილებში მხეხები პატარა „მოქმედის“ შესახებ კალინა ცოტა რამ თუ ვიცით. ამიტომ ახალ სანსელებს ნახულობენ რამდენიმე წელიწადში. ცოცხალ არსებებზე ღებავს, ყველაზე არაჩვეულებრივი ახალი სანსელების რეიტინგი განსნა გიგანტურმა მრავალფერობამ.

როგორ ვაპარჯივით მხსნიარება? რომლინა მესხიერების ვარჯიშის ყველაზე ეფექტური ხერხი? ამ შეკითხვას უპასუხებს მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი მარინა მინდორაშვილი:

დიდი ხანია დასტურებულია, რომ სხვადასხვა ალკოჰოლის ალკოჰოლი და დამახსოვრება ემხარება სხვადასხვა მემანიზმებს - ვილაცა ადვილად აღიქვას ინფორმაციის მომენით, ვილაცა უკეთ იხსოვებს მხედველოვით სხეს, ამიტომ მხსნიარების ვარჯიშის უნივერსალური ხერხი არ არსებობს. არის ყველაფერის საერთო ორი ნიშანია, რომლებიც საშუალებას გვაძლავს დავიხსოვროთ ინფორმაცია ისე, რომ „ნაჯახითაც ვერ ამოვიგებო“- მხსნიარებიან. პირველი - ესაა მოტივაცია, განწყობა დამახსოვრებაზე. რომც ვერაქტივად და მსპირივით გამოკვლავს გვიჩვენებს, თავისთვის მივხელოვან ინფორმაციის ალკოჰოლი იგებენ უმაღლეს და იხსოვებენ დიდი ხნით. მეორეა - ინფორმაციის რამდენად დამახსოვრებულია 50 პროცენტზე ნაკლები, ერთი დღის შემდეგ კი - 30-35 პროცენტით.

რამდენ ხანს შეინახოთ კრემი?

ამ ცოტა ხნის წინათ ბაზრობაზე იაფად ვიყიდე კრემი. აღმოჩნდა, რომ მას გაუდვიოდა ვარჯისიანობის ვადა. როგორ მოვიქცე? გვიპასუხებს კოსმეტოლოგი მ.კახიანიძე: კრემები და ნიღბები, რომლებიც სანსელებისაა ბათევისინიწინა-გული, მაშინაც კი თუ, შეფუთვაში არაა მიტითებული, უნდა შევინახოთ არაუმეტეს ერთი წლისა. გამოყენების დანახვებთან დაკავშირებით უნდა გავიხსენიოთ მისი ვადა მკვეთრად მცირდება, განსაკუთრებით თუ კრემს ვინახავთ საბაზანოში ან მაცივარში - გაზრდილი ტენიანობისა და ტემპერატურის ხშირი ცვლელაბლოვის გამო. კრემი გამოყენების ვადის გასვლის შემდეგ, უმჯობესია, აღარ მიხმაროთ - შესაძლებელია ალერგიული რეაქცია (ძაბილი, გამონაყარი, დერმატიტი). კრემის გაფუჭების ძირითადი ნიშანია - ფერის, სუნის ან კონსისტენციის (ნივთიერების სიმკვრივის ხარისხის) შეცვლა.

პატრა შოთაძის სახელოვის თბილისის საედიციონო აკადემია 2012 წლის 25 ივნისიდან ასხადებს კონკურსს შედეგი აკადემიური თანამდებობების დასაკავებლად:

ბაზისური და ზოგადი დისციპლინების დეპარტამენტი სრული პროფესორი - 5 საშტატო ერთეული (ალკოჰოლის ანატომია, საედიციონო გეოლოგია, ფიზიოლოგია, მიკრობიოლოგია, პათოლოგიური ფიზიოლოგია); ასოციირებული პროფესორი - 3 საშტატო ერთეული (პათოლოგიური ანატომია, ფარმაკოლოგია, პრევენციული მედიცინა); ასისტენტ პროფესორი - 1 საშტატო ერთეული (გიოქიმია)

კლინიკური დისციპლინების დეპარტამენტი სრული პროფესორი - 9 საშტატო ერთეული (შინაგანი სნეულებები - 2 ერთ., ძირურები - 2 ერთ., მანოვა-გინეკოლოგია, ფსიქიატრია, ოფთალმოლოგია, პედიატრია, დერმატოვენეროლოგია); ასოციირებული პროფესორი - 8 საშტატო ერთეული (შინაგანი სნეულებათა დიაგნოსტიკა, ძირურები - 2 ერთ., შინაგანი სნეულებები, მანოვა-გინეკოლოგია - 2 ერთ., ინფექციური სნეულებები, დერმატოვენეროლოგია); ასისტენტ პროფესორი - 3 საშტატო ერთეული (შინაგანი სნეულებათა დიაგნოსტიკა, მანოვა-გინეკოლოგია 2 ერთ.);

სტომატოლოგიის დეპარტამენტი სრული პროფესორი - 2 საშტატო ერთეული (ორთოპედიული სტომატოლოგია, ჰავრთა ასაკის სტომატოლოგია); ასოციირებული პროფესორი - 3 საშტატო ერთეული (თერაპიული სტომატოლოგია, ორთოპედიული სტომატოლოგია, ორთოქინეტიკა); ასისტენტ პროფესორი - 1 საშტატო ერთეული (ძირურებიული სტომატოლოგია)

კონკურსში მონაწილეობის მსურველმა უნდა წარმოადგინოს შემდეგი საბუთები: 1. განცხადება საკონკურსო კომისიის სახელზე დადგინილი ფორმით (დანართი 1); 2. ავტორიზირებული მონაცემები - CV (ნაბაჟი და ელექტრონული ფორმით); 3. უმაღლესი განათლების დამადასტურებელი დიპლომის დანი და ასლი; 4. საედიციონო/აკადემიური ხარისხის დამადასტურებელი დოკუმენტის დანი და ასლი; 5. დოქტორანტურაში სწავლის დამადასტურებელი ცნობა (დოქტორანტის შემთხვევაში); 6. საამიპო სერტიფიკატის დანი და ასლი; 7. პოლო ათი წლის განავლოვებში გამოქვეყნებული სამეცნიერო შრომები, მონოგრაფიების, სანსელებუნალოვების სია; 8. პირადობის დამადასტურებელი მონოგრაფიის დანი და ასლი; 9. 2 ფოტოსურათი ზომით 3X4 სმ.

საბუთების მიღება ინარმოვს 2012 წლის 25 ივნისიდან 11 ავტოსტომატო 10-დან 17 სთ-მდე პატრა შოთაძის სახელოვის თბილისის საედიციონო აკადემიაში შედეგი მისამართზე: თბილისი, ძმთაშვილის გამარში, 51/2, III სართული, ოთახი - 305. ტელ.: 2912484; ელ. ფოსტა tmac@caucasus.net ვებ გვერდი - www.tma.edu.ge კონკურსის შედეგები გამოცხადდება 21 სექტემბერს.

ინფორმაცია

საანეთში დაკავების სერია ბრძოლდა

- ინფორმაციის ამის შესახებ ტელეკომპანია „იმედი“ აგრეგლებს. სპეცოპერაცია ერთდროულად ოთხ ქალაქში - სარაგოსაში, ბარსელონაში, ბურგოსსა და ბილბაოში ჩატარდა. დაკავებულებს დანაშაულებრივი ჯგუფის წევრობა ედებათ ბრალად. კრიმინალური დაჯგუფება ესპანეთის 14 ქალაქში მოქმედებდა. ისინი, ძირითადად, ბინების ქურდობით იყვნენ დაკავებული. გამოძიების ინფორმაციით, საქართველოს მოქალაქეებმა ერთერთი ბინის ძარცვისას ბინის მებატრონის მიმართ ძალა გამოიყენეს და ანამეს. დაკავებულთა ბინებიდან სამართალდამცავებმა მოპარული ნივთები და სანადირო თოფები ამოიღეს. ინტერპრესნიუსი

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი, ქართული ფიზიოლოგიური სკოლის ბრწყინვალე წარმომადგენელი, აკადემიკოსი

თენგიზ ონიანი და სამიძიარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს. საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდი „ხობი“ თანაუგრძობს ხობის საერთაშორისო ფესტივალის აქტიურ მხარდაჭერსა და მონაწილეს, ხობის საპატიო მოქალაქეს, თემურ ბოჯგუას მამის, რესპუბლიკის დამსახურებული პედაგოგის, ღირსების ორდენის კავალერის

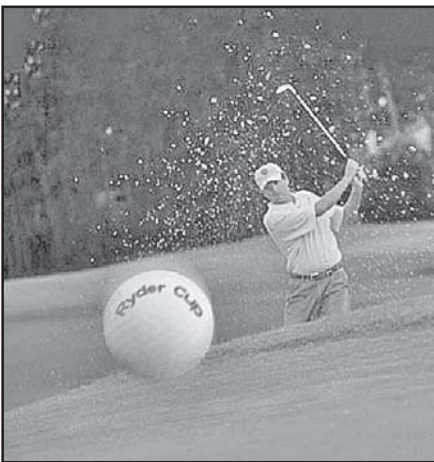
პანტელაიშონ ბოჯგუას გარდაცვალების გამო. დავით მარდაღიშვილი ღრმა სამიძიარს უცხადებს მედეა (დოლო) ქავთარაძეს ძმის

ამირან ქავთარაძის გარდაცვალების გამო.

ფინომენი

წარმოსახვის ქალა

ქარბაღ განვითარებულ წარმოსახვის უნარს სასწავლებლის მოხდენა რომ შეუძლია, კაცობრიობამ დიდი ხანია, იცის. მაგალითად, ფაქტობრივად ყველა საბრძოლო ხელოვნების შემმარტი ოსტატი ამბობს, რომ ორთაბრძოლის დანყებამდე მედიტირებს. ახლახან კი აღმოჩნდა, ეს მეთოდი სარგებლის მომტანია ასევე... გოლფის მოთამაშეებისთვისაც, ოღონდ მათ არა დამარცხებული მოწინააღმდეგე, არამედ დადგენილზე უფრო დიდი ფოსო უნდა წარმოიდგინონ. ყოველ შემთხვევაში ამას აცხადებს ინდიანას შტატის პერდიუს უნივერსიტეტის სპორტული ფსიქოლოგიის დოქტორი ჟესიკა ვიტი.

- გამოკვლევის შედეგად დავადგინეთ, რომ მოთამაშეები გურთს გაცილებით უფრო უკეთ ათავსებდნენ ფოსოში, რაცა გონებაში მას უფრო დიდად წარმოიხსენებდნენ, - ამბობს დოქტორი ვიტი. ვიდეო მოვლანზე გავილოდნენ, მკვლევარებმა გოლფის მოთამაშეებს ქალაქში ნახტურაული ზომის ფოსოს დახატვას სთხოვდნენ და აღმოჩნდა, რომ ისინი, ვინც უფრო პატარა ზომის ღრმულს ხატავდნენ, რეალურ ნახტურებში გაცილებით იშვიათად ავადებდნენ გურთს. ისინი კი, ვინც ზომებს ზრდიდნენ, გაცილებით უფრო მძიტი წარმატებით თამაშობდნენ. - გურთის მიხანში უკეთ მოსახვედრად საკარსინა წარმოიდგინეთ, რომ ფოსო რეალურზე სულ რაღაც 10 პროცენტით უფრო ფართოა, - აცხადებს მკვლევარი. ამის შემდეგ მოსახლისებამ მოვლანზე გურთის დინამიტრით განსხვავებულ ფოსოში ჩაბადვას ცლილოვდნენ. თანაც უფრო პატარა დინამიტრის მძმენ

ფოსოს პროექტორის საშუალებით უფრო დიდი ზომის ფოსოს გამოსახულებას ადებდნენ. დინამიტრით უფრო დიდ ფოსოს კი უფრო პატარა, ნიღბავდნენ. ოპტიკურმა ილუზიებმა განსოცარი შედეგი გამოიღეს: რაც უფრო დიდი ზომის ნახტურები „ახატა“ ფოსოს, მით უფრო ხშირად ათავსებდნენ მასში გურთს მოთამაშეები!

- მებრამ სანიმსო, რომ ახრის ქალით ინსავლოთ ფოსოს დინამიტრის გაზრდა, საკუთარ ქალაქში დიდად დარწმუნებული უნდა იყოს და გამარჯვების გამოც უნდა იცოდეთ, - დარწმუნებულია ჟესიკა ვიტი.

მკვლევარის დასკვნა ასევე დასტურდა ფეხბურთელებსა და კალათბურთელებზე განხორციელებული დაკვირვებების შედეგად. აღმოჩნდა, რომ საბრძოლო სულისკვეთებითა და აზროვნებით განმსჭვალულ მოთამაშეებს ფეხბურთის კარისა და კალათბურთის რგოლის ზომების გაზრდის უნარი შესწავთ.

- ამავე დროს, რომც სპორტსმენი გაშუღებებით მიხანს აცინებს, იგი საკუთარი თავის რწმენას პარბავს, რის შემდეგ სივრცეს უკავსებაგარად აღიქვამს: მას მიხანს საზღვარი უკავთარბვება, რის შედეგადაც უსუსად დარტყმა ან სოლუ გაცილებით უჭირს, - ასე ხსნის წარუმატებლო მიზეზს დოქტორი ვიტი. - რაც უფრო მძიტი წარუმატებელი ცდა მხებავს სპორტსმენს, მით უფრო შორს და უფრო პატარა ზომისა და დინამიტრის სანიხნის. ამდენად, გუნდებში, რომ სივრცოვრივი ალქის ასეთი დამახსოვების პირობებში შედეგი უკეთებენ, სპარაულოდ, კვლავაც წარუმატებელი იმდებ.

ირმა ირეაშვილი

